

తెలుగు ప్రజాపత్రిక

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 6 వ తేది గురువారము

No. 5.

సంపుటము ౯

దుండు భినామ సంవత్సరము, చైత్ర మాస శుద్ధ నవమి

సంచిక ౫

చదివించుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రము!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహా కన్యారిత్రములచే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు ఆతిథ్య పీఠముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారుపేది రంగూను, బర్మా.

లోకామయహా కన్యారిత్రముల జనులకు గలుగు శకలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాశనమును. 250-300 మాత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు జైవధము. మెదడు దుర్బలము, నూపు, తలవేడిమి, మలబద్ధి, అకలితేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల జైవధముల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాతాదారుల సౌకర్యార్థమై వాగురోయిలచే మద్రాసు, నెం 881 తింబుకెట్టిపేడిలో మా బ్రాంచిని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడెను.

954) సాశ్వపు నెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారాఘవ వైద్యశాల మైసూరు.

అహమదాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0

వర్తకులకు 100-కి 25 చొ॥ కమిషనియ్యబడును ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము.”

మీరు ఇట్లుకడలకే తెనుగు పాఠ్యశాలను నేర్పుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. వివరముల క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!

ఇక్వెస్ట్రేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

అమ్మచున్నాము

నెకెండ్ హాండ్ 14, 7 1/2 బి. హెచ్. పి. హార్వర్డు ఆయల్ యాక్ జెడ్ లు స్విస్సు యాక్ జెడ్ సిబిల్ నెక్ట్రోఫ్యూగల్ 8 అంగులముల పంపు అమృతమునకు యోగ్యుని.

కావలెను

12. యాక్. హెచ్. పి. యాక్ జెడ్, వర్మిక్ ల్ బాయిల్డ్ కావలయును.

సి. ఆర్. కృష్ణారెడ్డి, C/O సి. కె. రెడ్డి, బెజవాడ.

కావలయును

అచార్యసూక్తి ముక్తావళి

ఈపుస్తకము కావలయును. విక్రయింప దలచినవారు వెలును వివరములకు ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును

స్వస్థాపకుడు ఆంధ్రప్రతిక

7 తింబుకెట్టిపేడి మద్రాసు

గాంధీ మహాత్ముని ఆజ్ఞ

‘హిందీ నేర్చుకొనుడీ!’

[2279]	రు. ఆ. ప.
హిందీ తెలుగు బాలబోధిని	... 0 2 0
రాష్ట్ర భాషామంజరి	... 0 2 0
రాష్ట్ర భాషాబోధిని	... 0 1 0
హిందీకి పహిరీ పుస్తక్	... 0 3 1
హిందీకి దూసరీ పుస్తక్	... 0 3 0
స్వదేశీ కథ	... 0 3 0

హిందీ సా. స. ప్రచారకార్యాలయము, ౧౧3, బిగ్ స్ట్రీటు, తిరువల్లికేళి - మదరాసు.

BOOK TO STUDENTS! CURE GUARANTEED! SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS

శుక్లమేహనివారణమాత్రలు.

(2173) 1 Tin of 40 pills per Re 1-0-0 Sensational and startling results in 24 Hrs. Else money refunded. 2 pills alone stop emissions; cure wet dreams astonishingly. 2 Tins suffice for radical cure. (A) M. V. R. RANACHANDRA RAO MARKET TANK, COCONADA

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనతో ఊడి రాకముననే త్వరపడుదు. ఉడిగప్పుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది రిజర్వర్ చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, రోగ మంద్య మున్నను, యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు నరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు వలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను శక్యోత్కృష్టునిగ చేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి 2-కి రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము. అన్ని బోట్లలోను ఈక్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లమ్మవా రందరికడనున్న, నరకు లమ్మ వాకినదను గూడ దొరకును. తేకున్న, సోలు యెట్లు:—

అంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు సంపెనీ,

(126) 155 జామ్నామనీడు, బొంబాయి

మీకు ముగ్గున ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు “ఓబో దిల్ బహారు” తు వ్రాయుదు. ఇది రోగము చేయబడినది. ఆత్మియ్యత మైన గుణముగలది. కౌస్సు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0 ప్రాణ “ ” 0 12-0 కౌస్సు “ ” 0-8-0 కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

సమకాలికాభిప్రాయములు

శిక్షలు-తారతమ్యము.

ఈరాజధానిలో న్యాయాధిపతులు, మేజిస్ట్రేటులు ఆ పుడవపుడు విధించి శిక్షలు ఎంతవికృతముగ నుండునో నర్థించుచు మా మధురవిశేషమును వ్రాసినయొక్కతరమును పోకపోకటింపితిమి. దీనిని నుంచుకొని నిరాకరణావలంబుతో దొకడు పెండుసంతకముల కఠినశిక్షయు దానితోడ కఠిన జాత్యనాయు, అజాత్యునా కట్టుకున్న మతికొంతశిక్షయు పొందుచున్నాడు. మరియొక దేవదోర్గతి యొక సానిదానితో పరుండి ఆమెగొంతు కోయ బ్రయత్నించినట్లు ఆరోపించి బడి న నిందితుడు ఒక్కసంవత్సరశిక్ష మాత్రమే పొందుచున్నాడు. ఒకసంవత్సర శిక్ష విధించిన న్యాయాధిపతికి యీ ఘోర కృత్యము ఆ మా ను ను ముగ ను నించుమగను కన్పించుచు కాబోలు! ఈమాటు కార్యమున కింత కన్న కఠినమగుశిక్షను విధించవలసియుండును. న్యాయశాస్త్రమునందభ్యంతరములు లేవున్న, శిక్షను జాప్తిచేయవలె నని అధికారులు అప్పీలుచేయుట యవసరమని తలంచుచున్నాము. తనీ చుడు కావలెనని యింతగ మోటుగను ప్రకారముగను ప్రకరించి యుండ, యీపాటితీర్పుతో న్యాయాధిపతియెట్లు తృప్తిపొందెనో, మాకు బోధపడుటలేదు. ఇతడు నెమచ్చుబడి యధికారము పొందిన సివిల్ సర్జార్డు కేటు బడి అనిపించితిమి. ఇట్టిద్రోహి కీపాటి నూత్ను మగుశిక్ష నొసంగియుండగూడదు. న్యాయశాస్త్రమునందొకకన్న కఠినమగుశిక్షను విధించుటకు నవతీయుండ, హంతకప్రయత్నమునకు దాక్షిణ్యము జూపియుండుట యనుచితమని చెప్పవలసిమేగాని మేము గతజడ్డి యోగ్యతనుగూర్చి చర్చించుటలేదు. కేసును నడుపుచున్న బడ్డి దాక్షిణ్యము చూపవలసిన చెప్పేమోగాని సామాన్యముగ నిట్టియవరాధమున కిట్టితీర్పు మిక్కిలి యసంభవముగనున్నదనిమాత్రము నూచించుచుంటిమి.

పటములోని మరియొక తైపుజాతము. రెండు సంవత్సరముల కఠినశిక్షయు, దానితోడ మరొకంతకఠినము మిక్కిలి కఠినముగ నున్నవని మాయభిప్రాయము. నిందితుడు నిరాకరణావలంబుతో దొకడు పెండుసంతకముల కఠినశిక్షయు దానితోడ కఠిన జాత్యనాయు, అజాత్యునా కట్టుకున్న మతికొంతశిక్షయు పొందుచున్నాడు. మరియొక దేవదోర్గతి యొక సానిదానితో పరుండి ఆమెగొంతు కోయ బ్రయత్నించినట్లు ఆరోపించి బడి న నిందితుడు ఒక్కసంవత్సరశిక్ష మాత్రమే పొందుచున్నాడు. ఒకసంవత్సర శిక్ష విధించిన న్యాయాధిపతికి యీ ఘోర కృత్యము ఆ మా ను ను ముగ ను నించుమగను కన్పించుచు కాబోలు! ఈమాటు కార్యమున కింత కన్న కఠినమగుశిక్షను విధించవలసియుండును. న్యాయశాస్త్రమునందభ్యంతరములు లేవున్న, శిక్షను జాప్తిచేయవలె నని అధికారులు అప్పీలుచేయుట యవసరమని తలంచుచున్నాము. తనీ చుడు కావలెనని యింతగ మోటుగను ప్రకారముగను ప్రకరించి యుండ, యీపాటితీర్పుతో న్యాయాధిపతియెట్లు తృప్తిపొందెనో, మాకు బోధపడుటలేదు. ఇతడు నెమచ్చుబడి యధికారము పొందిన సివిల్ సర్జార్డు కేటు బడి అనిపించితిమి. ఇట్టిద్రోహి కీపాటి నూత్ను మగుశిక్ష నొసంగియుండగూడదు. న్యాయశాస్త్రమునందొకకన్న కఠినమగుశిక్షను విధించుటకు నవతీయుండ, హంతకప్రయత్నమునకు దాక్షిణ్యము జూపియుండుట యనుచితమని చెప్పవలసిమేగాని మేము గతజడ్డి యోగ్యతనుగూర్చి చర్చించుటలేదు. కేసును నడుపుచున్న బడ్డి దాక్షిణ్యము చూపవలసిన చెప్పేమోగాని సామాన్యముగ నిట్టియవరాధమున కిట్టితీర్పు మిక్కిలి యసంభవముగనున్నదనిమాత్రము నూచించుచుంటిమి.

అధికారులగుడ నొకవిషయమును బెలుపవలసియున్నది. మలబారులో తప్ప దక్షిణరాజధాని యందు ప్రత్యేకకాసనముల నమలులో బెట్టినందున పరిశీతులు బాగుగనుండినవి. రాజధాని కాంతముగనుండుట కిదియేకారణము. తెలివికన్పించగ తుపాకులను ప్రియ్యుట, అధికారులు ముఖ్యముగ పోలీసువారు తమయధికారమును కఠినముగ చలాయించబూనుట, యీలాటి వానివలన కాంతము చేయబడుట చాలకాలము పట్టును. అధికారులు తమబాధ్యతను నిర్వహించునపుడీమాత్రములను జ్ఞప్తియందుకొనవలసిన మాత్రంక. శిక్షలను బెట్టుటలో గూడ వైరెండుకేసులలో తప్ప సామాన్యవిధానమే యవలంబింపబడుచుండెననుట కాక్షేపణ లేదు. వైచెప్పబడిన 2 సంవత్సరముల ఒకసంవత్సరము కేసుల తారతమ్యమును తప్పించిన బాగుగనుండిది — దేయిలి ఎక్స్ ప్రెసు.

యువతాజ; భారతము.

ప్రాచ్యభండము నుండిచ్చిన కానాటు ప్రభువు కలదని నను శిష్యులువరాజుయొక్క భారతపర్యటన కార్యక్రమము నిశ్చయింపబడినది. కానాటుప్రభువు సలహా సమచితముగ నుండెనని, అలస్యముగ నైనను, విదితమగుచున్నది. యువతాజాతా పము ఏమియు లేకున్నను పర్యటన మవసరము గాంచెను. చాక చక్రముగు తటకు బెరుకులవలన విజయచిహ్నములు వైకి ప్రదర్శింపబడినను అకాంతి, అల్లరి, మున్నగునవి బాగ్యక్ష కప్పిపు చ్చుటలేదు. పర్యటనము వలన కీడేమియు గతిగియుండకపోవచ్చును. ఇంతటప్రభుమే రాజభక్తి పూరితులగు నుండిన స్వతే సంతానాధీశుల యొక్కయు ఇతరులయొక్కయు భావములు నింకను వెంపొంది యుండవచ్చును. ఇంతిప్పు నరయేమియు ప్రయోజనము చేకూరినట్లుతోచదు. భారతీయులకు ప్రతిష్ఠాయందుబలకరమగుటకు పర్యటనమును ఆరంభించియుండుటతోచని యును. అదియును గాక దేశపరిస్థితులు తీవ్రకారమును దాల్చెను. బహిష్కారముతో ప్రారంభమై ఘోరమగు నల్లరులతో ముగిసిన గాంధీధానము తీవ్రమయ్యెను. మూకను స్వాధీన పరచుట దుష్టరచుని చివరకుగాంధీయే యంగీకరించెను. గాంధీనే ఆరెట్లుచేసిరి. తనగృహమే యవసరమగుచో రెండుసంవత్సరముల కిందటనే చేసెయ్యండవలను. ప్రజలసభలో మాంటాగూ విధానమును కఠినముగ నిమర్శించినపుడు క్రొత్తగాననసభలు భారతపర్యటనను పరిష్కరించు కొనగలవని మాంటాగూ గారు ను పాశ్చాత్యవిధానమును భారతదేశమునందు అవలంబింప గూడదనియు సార్వభౌమ ప్రభుత్వవిధానమున కడ్డుపడుట యనుచితమని ప్రధానమంత్రియు సభలుల నొసంగియుండలేదా?

ఏప్రిల్ 14 వ తేదీనాడు ప్రజల సభలో ౧౮ వాయి న్నను హితుకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మాంటాగూ గారు భారత యకాంతికి కనేక కాకణముల వివరించెను. బాతీయత యభివృద్ధి యగుచుండెననియు, ప్రెసిడెంటు విల్సను లాయడు బాగ్గి గారల యుద్ధానంతర యుపన్యాసములు పోలెండు, వైల్డియా, విర్లాండు దేశములపై చూయు సమీపకావ్యదేశముల కితి గతులును అందులకు తోడ్పడినయొ మాంటాగూ గారి యభిప్రాయము. మనసటిదినము లండను ప్రతిక లన్నియు మాంటా గూ గారి యభిప్రాయములను తీరముగ విమర్శించెను. ఆతని యస్పష్టత, ఆత్మగృహకరము కారణములు ప్రతికలయ్యాచూమును నుద్ధిచేసెను. అకాంతి క్రొత్తగా ప్రారంభమైనదిగాదని తెలిసి కొనకలెను. ఇది చాలకాలము నుండియే యుండెను. చక్కని కార్యవిధానమును ప్రవేశపెట్టినగాని ప్రాంత సామ్రాజ్యమును, పరపతియు వనకు దక్కకపోవచ్చును—రెవ్యూ ఆఫ్ రెవ్యూస్ లండను.

* * *

రెడింగుప్రభువు

రాజీనామా నొసగవలెను.

మాంటాగూ గారిని ప్రధానమంత్రికిని జరిగిన యుత్తర ప్రభుత్వములనుజూడ, మాంటాగూ గారి నడత అయోగ్యము కాదని చెప్పట కేమాత్రమును అవకాశము కన్పించదు. మాంటాగూ గారి సుబులును లాయడు బాగ్గి గారు సులభముగ పరిష్కరించిరి. రాజప్రతినిధి కోరిన నూచలను ప్రకటించుట యందు సందేహంప నట్టి మంత్రి సార్వభౌమని విశ్వాసమును బడయుట కస్త్యుడు. మాంటాగూ ను పట్టిస్తాని గావించుట యంతిమగ నుండుటయే గాక రెడింగుప్రభువు ఆత్మగౌరవము గతిగియుండవలెనన్న ఆతడుగూడ రాజీనామా నొసగవలెను. రెడింగుప్రభువు ప్రకర్తవలన ప్రభుత్వమునకు కష్టముగ నుండెను అతని నిలిసిన కష్టముగ నుండును. సాశ్వభౌమప్రభుత్వము అంగీకరింపవలెయు, అంగీకరించుటకు నిరాకరించినట్టియు విధానప్రత్యమును నాకుడు ప్రకటించెను.

సార్వభౌమ ప్రభుత్వమునా రాతనిని ధిక్కరించి యైవ నుండవలెను? లేదా వారు రిడింగు ప్రభువునకును మాంటాగూ గారిని పాదాక్రాంతియై యుండవలెను వారు మొదటివార్డు మునే యనుసరించినందున, ఇక రెండవవార్డు మేమిమిగిలియున్నది. రెడింగు ప్రభువు రాజీనామా నీయవలెను. గాంధీ విషయమై చలచిత్తుడై ప్రవర్తించినందులకు ఆతడు చెయదగిన దింత కన్న వేరులేదు. రెడరించి, ఆ రెడరింపువై నిలవబడినవాడు భారతమునండి ప్రయోజనములేదు. భారతమున ప్రస్తుతముండ వలసినది ధైర్యముగలవాడు, నిశ్చయమనస్సుగలవాడు. కాలి న్నను ప్రభువునంటి సోల్లగగాని, ౧౮ మైలుల బడ్డయరు వంటి రాజ్యాంగవేత్తగాని, యస్. మెక్స్ ఫర్నసు వంటి నేర్పరి యగు మంత్రిగాని రాజప్రతినిధిగ నుండవలెను. రెడింగు ప్రభువును భారతమునకు పంపుట యనాలాచిత కార్యము. భారత పరిస్థితులకు ధైర్యవంతు డుండవలెనుగాని, జిత్తులమారివాడు తగడు. భారతరాజ్యాంగ నిర్వహణమునందు ధైర్య మున్న గాని యుపయోగము లేదు. తేకున్న మనము అయ్యారాండు నెలుల పోగట్టుకొంటిమా అలాగే యింకను తొందరగానే భారత మును పోగట్టుకుందుము—మార్సింగు పోస్టు.

అక్రమము, అన్యాయము.

అనాలాచితముగ నొసగబడి యభిప్రాయములు ఎప్పుడును న్యాయముగ నుండజాలవు. అవి మనోవ్యాకులతలన గతి గాడివి. కాలము గడచుకొని అలాచియకొలది తొంటియభిప్రాయములు సంపూర్ణముగ మారుచుండును. దక్షిణహిందూస్థానమునందు ప్రసిద్ధిజెందిన రెకరెండు పాపే గారను మిమనరీ కీలాటి యనాలాచితా అభిప్రాయమే గాంధీగారి శిక్షను చతువుట తోడినే గల్గెను. పాపేగారు గాంధీ పక్షపాతిగ గిన్నించుచున్నాడు. ఆయన ఆతివాదుల నిరాకరణసిద్ధాంతమును బోధింప వలెనను, ఆ యుద్ధము నాయకునితో సానుభూతి గలిగియుండువా డనుట నిస్సంశయము. ఆత దొకసవ కాలిక ప్రతిక కిల్లు వ్రాసెను.

“గాంధీగారి కేసు విచారణను ఆయనకు విధింపబడిన శిక్షను నేనిత్తుడే చదివెతిని. భారతదేశమునందలి బ్రిటిషుప్రభుత్వ పర్గ మోసరించిన యీ మహాపరాధమువలన, యీ గొప్ప స్థైర్యము వలన, నాకుగలిగిన యవమానమును బాపుకొనుటకు నాయ్యగ్రాహణము నీవిధముగ జరిగింకముగ తెలుపవలచి మీప్రతికకు వ్రాయుచుంటిని. నేనిప్పుడు మానము వహింతు నేని అత్యధికమగు నీ యన్యాయమునకు నేనంగీకరించినవాడ నగుదును. న్యాయ మధిష్ఠింపవలసిన యుత్తమానమును కలుబ మేల యాక్రమిం చెనో దుర్మాన్యముగ నున్నది. గాంధీగారి వంటి సాధు పుంగ వుడు దోషియనుట భారతదేశమునందు నేడు వ్యాప్తియందున్న బ్రిటిషు న్యాయశాస్త్రమువై నిదివర కన్నడు నొసరింపబడిన అత్యధిక దోషారోపణయే యగుచున్నది. గాంధీగా రన్నటికిని దోషి కాడు. మానవచారిత్రమందు బ్రిటిషుప్రభుత్వమే దోషియని యీ తిన్న నిర్ధారణ చేయవలెనను.”

గాంధీగారే న్యాయమని యంగీకరించిన తీర్పును పాపే గారు ఖండించినపు డాతని మనస్సు యెటుల నాంక్షోకనా పూతమైయుండెనో యూహించుట దుష్టముగాదు. గాంధీగారు మహానుభావుడని పాపే గారి యుద్దేశ్యము. రాజకీయామును అరాజకమును పోషించుటయు సోల్లగుట పోలీసుల రాజభక్తిని భగ్గు పఱుపరయత్నించుటయు, మహానుభావుని లక్షణములేనా? తల్లిదండ్రులను ధిక్కరించుటనె పిల్లలకును చిట్టములను ధిక్కరించుటనె తల్లిదండ్రులను బోధించుటయు మహానుభావుని లక్షణము లేనా? ఏనుక్రిస్తు నెంటుపాలు బోధించిన బోధలు వేరువిధముగ నున్నవి. విద్యాగంధ మెటుంగి ప్రజాసామాన్యమునందు అకా జము, శిక్షారభావములను వ్యాపింప చేయుటయు, వాని వలన చారీచారా, మెలగాను ప్రదేశములలో జరిగినట్టి యల్ల రులు బయలుదేరుటయు, మహానుభావ లక్షణములేనా? అహింస యని యొకతైపు బోధించుచు మరొకతైపు జాతిభేదమును పురిగొల్పవలయు నుపయోగించుటయు మహాభ్యుదయేనా? ఇట్టి వారిని మహానుభావుని మహానుభావులని క్రిస్తువ్యవహరించియుండ లేదు. స్పష్టమగు విప్లవోద్యమమును నడిపు నాకుమని గండర గోళమును తప్పింప బ్రయత్నించుట దోషమా? పాపే గారు హింసించిన విధమునగాక చారిత్రము మరియొక విధముగ వర్ణింపగల వని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. భారతదేశమంతట యల్లరులకు కారకు డైనవానిని రంగమునండి చెతర గొట్టుట కింత యాల స్యము చేసినందులకును, గాంధీ యుద్ధమునకు బతియైవారి ప్రాణములకును భారత ప్రభుత్వము వారిపై చారిత్రము దోష మును మోపకమానది.

తొందరపడి గాంధీగారి శిక్షనుగూర్చి యిట్టి అక్రమగు నభిప్రాయము నొసగి పాపేగారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునెడల చాలకూరముగ ప్రవర్తించిరి. ఆయన భారతదేశమునకు గూడ మహాకారము గావించెను. ఈదేశములోని యింగ్లీషు హానికిని, హైందవులకును మనఃస్ఫుర్తల కలిగించుటతో నిట్టియు త్తరము తొత్త యేని తోడ్పడుచు. నును. వీనిని అతివాదులు తమ యాందోళన కారధాములుగ జేసికొందురు. బాతులకైవసమ్యము గల్పించుటకు కృషి సల్పుచుండెడి భారతీయులకును ఇంగ్లీషు హానికిని ఇట్టి యుత్తరముల కలన యత్తర్యము గలుగును. గాంధీగారి మద్య పాపేనిషేధము, అస్పృశ్యత, నిరాడంబర జీవనములకు పాపే గారు ఇతరులు కొండరవలె మోసపోయినేగాని నిరాకరణోద్య మమునందలి యుపద్రవమును గ్రహింపజాలకుండెను. కాని త దేశభ్యుదయమును వాస్తవముగ వాంఛించువారి యుపద్రవ ములను మఱువజాలరు. ఉపద్రవకారకులను నిష్కరింపవచ్చు దేశమునందు అరాజకమును ద్వేషమును పోషించుట యగును. అక్రమవైసెట్టియు, దుడుకుగ నుండునట్టియు ఉత్తరమును వ్రాసి నందులకును పాపేగారు భారత రాజభక్తి పరాయణులకును, బ్రిటిషు రాజ్యాంగ శేత్రులకును తుమాపణ సమర్పించుకొనుట యుచితము—మదరాసు మెయిలు.

శ్రీ గాంధీ జాతీయ విద్యాలయము

బె బి వా డ్.

ప్రథమ వార్షికోత్సవము

స్వస్తి శ్రీ దుర్గతిహామనంతర్వర ఫాల్గుణ బి ౧౭ శ్రీవా సరంబున, నీ విద్యాలయము యొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము జయప్రదముగా జరిగెను. సాయంత్రం ౫.౦౦టలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను. శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారి గ్రాస నాధిపత్యము వహించిరి. ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులగు శ్రీయుత కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, జన్మభూమి సంపాదకులగు డాక్టరు భో. పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారును, దేశీయమహాసభా సామాన్య కార్యదర్శిగారి గారు శ్రీయుత సి. రాజగోపాలాచార్యులు గారును, రికరెండ్ కాన్. డి. అనంతం గారు మున్నగు ప్రముఖులు కొందరును తత్సభ సలకరించిరి.

తాలికలచే పాఠపఠన జాతీయగీతములతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. హిందీ ఆధ్యాపకులగు వీరబ్రహ్మం గారు విద్యార్థులలో శ్మయమధుస్వంతో హిందీ గీతములు పాడి శ్రోతల హృదయములను విలంబించిరి.

ప్రకాశం పంతులుగారు వీలవలె బాతీయ విద్యాలయములను బోధింపవలసిన యావశ్యకతనుగూర్చి సంగ్రహముగ ముచ్చటించిన పిమ్మట విద్యాలయకార్యదర్శి శ్రీయుత ఘంటా సాల సీతారామకర్మగారు సదస్యల కిట్లు నివేదించిరి.

వార్షిక నివేదిక

విద్యాలయమును స్థాపించి దానికి యెంతో పాటుబడి ప్రస్తుతము శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానములో నున్న శ్రీయుత ఆ. కాశీ శ్వరరావు పంతులుగారును, రామశేషయ్య గారు, విద్యాలయ వార్షికోత్సవములో బాల్గాన సహకారము లేకుండుటకు, తర్క గాతు విచారము దెలిపిరి. ఆరువారల వారు విద్యాలయపు స్థితిగతులను సభాస్థానములకు సామూహ్యముగ నివేదించిరి. ప్రస్తుతము విద్యాలయములో ౧౧౨ విద్యార్థులును ౧౧ ఉపాధ్యాయులును గలరు. ఉపాధ్యాయులు తమనోపాధికి గౌరవసిన వేతనములే గ్రహించుచున్నందున నెల ౧ కి రూ ౩౭.౫౦ లు ఖర్చుతో విద్యాలయము నడచుచున్నది. వర్షారాతీయము ౧౧౧౭-౧౮-౨ లు నిల్వ గలదు. విద్యాలయభివృద్ధి విజయవాడ పాఠశాల వాస్తవమై యున్నదని శక్యముగా విశదీకరించిరి. కాశీశ్వర రావుగారు మున్నగు మహానియులు నాటినున్న మంతురించి దిన దిన ప్రవర్ధమానమై మహావృత్తిమై వేళ్ళుపారి, వారు పడరాని కష్టములు పడి కారాగృహమునుండి వెడలునప్పుడు వారికి విశ్రాంతి నొసంగు గాత యని యాశీర్వదించుచు, కార్యదర్శిగారు నివేదికను ముగించిరి.

ప్రధానోపాధ్యాయుని నివేదిక

పిమ్మట ప్రధానోపాధ్యాయులగు కురుగంటి సీతారామయ్యగారు వాచినివేదికను జదిపిరి. దానిలో భావగాంభీర్యమును పదస్తోమమును గన్పట్టక మానదు. ఇప్పుడు జాతీయ విద్యాలయము పుడుతున్నది మని నిర్ణయించుటకు వీలుతేదనియు, స్వరాజ్యము సిద్ధించిన పిమ్మట పండితు లందఱు సమావేశమై జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక నొకదానిని తయారు చేయవలసి యుండుననియు, కాంతినికేతనము, గురుకులము మున్నగువి అదర్శముగా నుండవలసిన సంస్థలనియు జనసాక్షాన్యమున కుపయోగపడు జాతీయ విద్యాలయము లన్ని మతములవారికి, నన్ని రాజకీయపక్షములవారికి శాశ్వతంబులయి ననియు, వైకృతియు, రాజకృతియు, దేశభక్తియు గల పౌరులను తయారు చేయుటయే జాతీయవిద్యయొక్క ప్రధానోద్దేశ్యమనియు, తేక భావలలో విద్య గలపవలయుననియు, దేశభావలలో బలనీయు గ్రంథములు వ్రాయుట యోగ్యమన మనియు, జాతీయవిద్య యంతర్జాతీయవిద్యకు సాధన మనియు వారు వాక్రచ్చిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు జాతీయవిద్యా విధానములలోని ప్రధానాంశములను బాగుగా గ్రహించ గలిగినందున, వారిని ప్రాచ్యాదర్శములయెడ విశేషభిమానము గలదనియు, వారి నివేదిక చెప్పకయే చెప్పవచ్చునని.

భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి

యువన్యాసము

జాతీయ విద్యకుగూర్చి మాట్లాడునపుడు, అందులో మాఖ్యముగా నాంధ్రుల జాతీయ విద్యాభివృద్ధిని గురించి ప్రసంగించునపుడు, కీర్తికేళులగు శ్రీ. మానుమంతరావు పంతులుగారు పడిన పాట్లను బేర్కొనక తప్పదనియు, మహాత్ముడనహ మోద్యమమును మొదలెడక పూర్వమే నానుమంతరావు గారా

యొద్దకు కార్యక్రమమును నాచరణలో బెట్టుమందెను విషయములోనే, వారి మహత్తును ప్రశంస వచ్చుననియు, యావత్ న్యాసములు నెలవిచ్చిరి. రావుగారి నిరాడంబర దేశపితృక జీవనమును, నవస్థ సామాన్య జాతీయ విద్యాభిమానమును, సుపూర్ణ స్వార్థపరిత్యాగమును, నిష్కల్యమ సాహాయ్యమును స్మరణకు దెచ్చుకొని, పట్టాభిసీతారామయ్యగారి గృహత్యాగ లోచనంబై, దగ్గుత్తిక పడి కొంతమఱకు మాటాడలేకపోయిరి. ఆ సమయమున సభాసదులలో గలంతటి బెట్టుకొనివారు లేరు.

జాతీయవిద్య దేశీయమహాసభయొక్క పుట్రికయని యు, తల్లి యొకప్పుడు పని తొందరవలన బిడ్డ నెడబాసినను, సహజసాగ్నీల్యము వారి నొందోకుల నాగ్నీంశముమందు ననియు, నట్లే దేశీయమహాసభ జాతీయవిద్యను గొంతకాల ముపేక్షతో జూచినను, ఇప్పుడు తనబిడ్డను దనచేతలే జేర్చుకొనుచున్నదనియు, ఏది యెట్లున్నను, జాతీయవిద్యకు రాజకీయక్షులతో సంబంధము లేకుండుటయే శ్రేయస్కర మని నానుమంతరావు గారి యభిప్రాయ మనియు, పట్టాభిసీతారామయ్యగారు రవస్థ సింపిరి. జాతీయతల విజ్ఞాన నాగరికతలకు, బోహద మొసంగు నట్టిదియే జాతీయవిద్య యని నాగ నిర్వచించిరి ప్రభావ్యుడయ మును, దృక్పథమును, చూసినగాని, జాతీయవిద్య వెంపొంద నేరదంయ, మనదేశభక్త్యుడయ మికమాడుట జాతీయవిద్య మీదనే యాధారపడియుండు ననియు, చెప్పుచు డాక్టరు గారు విమించిరి.

నాగేశ్వరరావుగారి యువన్యాసము

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి గ్రాంథ, సారస్వతమును గూర్చి యువన్యాసించిరి. అన్యభాషలద్వారా విద్యవర్ధనమందు దుష్కరమనియు, నట్లదానకంబనియు, పరభాషాభ్యాసము వలన దేశభాష లడుగంటుచున్నవనియు, 'ఇంటిలెలి రచ్చ' గలవనలెనను సామెత ననసరించి మాతృభాషలో కొంత పరిజ్ఞానము గలిగినప్పటికి అంగ్లము మున్నగు నన్యభాష లభ్య సింపవచ్చుననియు, స్వభాషలో భావంబుల ప్రకటించుట నుల భంబనియు, పరభాషలో భావంబులు ప్రకటించుటవలన మె దడుకు తేసిపోని శ్రమగలుగు ననియు; నీమధ్య గలిగిన జాతీయ ప్రబోధమువలన నాంధ్రసారస్వత మభివృద్ధి గాంచ గలిగినది య, నాంధ్రభాషాభిమానులతో డాటువలన నికముం దలి సర్వతో ముఖికావయంగాంచి, యాంధ్రభాషకంబుచే సగౌరవం బుగా నాచరింపవలసినయు, పంతులుగారు సభాసదులకు తెలియజెప్పిరి.

రాజగోపాలాచారిగారి యువన్యాసము.

ఉపాధ్యాయులగు తే నగులో నుపన్యాసించాలమికి, విచారముం తెచ్చుచు, అంగ్లములో టూకీగా రెండు ముక్కలు జెప్పిరి. వాకు నేలూరు చెరసాలలో నున్నపుడు వాకి యొప్పవశమున నాంధ్రవాడుకుల సహవాసము వాకి లభించె ననియు, కారాగారమునుండి విడుదలైన తరువాత నట్లే సహవాసభాగ్యము నేకు లభించెననియు, చెరసాలలో నాత్మవినిగ్రహ మల వడుటయేగాక, స్వంత్రతేజనోపాధిగ నుండగల శక్తి యొకటి గూడ నేర్పబడునగాన, కారాగృహమే శ్రేష్ఠతమంబగు జాతీయ విద్యాలయం బనియు, నానాశక్తులుగారు ముచ్చటించిరి.

అధ్యక్షుని ఆంత్రికీయన్యాసము.

నాటి తెంకటనసినరాశ్రీ గారు విద్యాలయమునకు ద్రవ్యసహాయము చేయవలయునని సభ్యులకు నివేదించిన పిమ్మట ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులంబుగూర్చి టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు విపులముగా మాట్లాడిరి. మహాత్ముని నిష్పంధమువలన నిత్యాచారము జెంత నవసరము లేదనియు, వహించుయొ, సభ్యమును జనుము గాంతునకుటకు మహాత్ముని విచారణయే శ్రేష్ఠమనియు, తన యనుచరులగాని వారి పాపములనుగూడ తన నెత్తిమీద వేసికొనిన మహాత్ముడు శ్రేష్ఠభావానుని కేమా త్రిము దీసిపోదనియు, సగ్రాసనాశిపతిగారు వాక్రచ్చిరి. ఆత్మ విషయములలో జాతీయవిద్యాలయములు జాతీయమహాసభమై నాధానది యుండగూడదనియు, స్వయంసహాయముమీదనే యాధారపడియుండవలసినయు, బట్టుండబాలని విద్యాలయములు పడిపోయినను చింతలేదనియు, మహాత్ముడు చెప్పియుండెనని ప్రకాశంపంతులుగారు నెలవిచ్చిరి. సర్వదా విద్యాలయము నకు కేయూత నొసంగవలయునని వారు సభ్యులను హెచ్చురించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయుని స్వార్థత్యాగమును ప్రశంసించుచు, వారి యాజ్ఞాసామ్యుక్రింద విద్యాలయము వర్ధిల్లనను నాసతో నవన్యాసమును ముగించిరి.

ధన్యవాదములతోను మంగళశోభనలతోను శ్రీ గాంధీ జాతీయవిద్యాలయపు ప్రథమవార్షికోత్సవము సమాప్తమయ్యెను.

చీరాల మునిసిపాలిటీ

చీరాల, పేరాల మహాసభలారా, ననవై ప్రభాభిపా యమునకు వ్యతిరేకముగా నిర్మింపబడిన చీరాల మునిసిపాలిటీని రద్దుపరిచియుటకు మనము అనేకపాట్లు పడిమి. కడచిన మార్చి 31 తేదీవరకు నునము పాకాలలో నుండాలిగయున్నచో ఫలిత మెట్లుండునో గాని ఈశ్వరుడును నానవై చిన్నచూపు చూచి తిరిమిజేసి నాను. మదకాను ప్రభుత్వమువారు మన మునిసి పాలిటీ విషయమై ప్రకటించిన పుత్రికయను లిలకింపుడు. దాని ఆశ్చర్యము పారజూడుతు. మునిసిపల్ చట్టమును చూడకనే ఆంధ్రపత్రికాసంపాదకులు చేసిన వ్యాఖ్యానమువైచే ఆధార పడక నేను వ్రాసెడి ఈ క్రిందియంశములను చిత్రింపుడు. మొదట ప్రభుత్వమువారు మునిసిపల్ అక్టు 41 క్లౌజ్ 1 క్లాజు ప్రకారం మునిసిపల్ కవున్సిలును ఒక సంవత్సరం నూపర్ సీడ్ చేసినారు. నె 41-1 క్లాజు ఏమి చెప్పుచున్నది—

మునిసిపల్ సభవారు తమ ధర్మములను చట్టప్రకారం నిర్వహించక పోవుట, ఆత్మీకమించుట మున్నగు కారణముల వల్ల మునిసిపల్ కవున్సిలువారు అసమర్థు లని అభిప్రాయపడు నెడల గవర్నర్-ఇన్-కవున్సిలువారు అట్టి మునిసిపల్ సభవారిని రెండుసంవత్సరములకు మించనికాలమువరకు తొలగించుటకును, వాకినానే క్రొత్తకౌన్సిలును ఏర్పరచుటకును లేక యీరెండు సంవత్సరములకు మించని కాలము కవున్సిల్ లేకుండానే వేత నోద్యోగిని అధ్యక్షునిగా నియమించుటకును అధికారము గలిగి యున్నారు. ఈసభ సెక్షన్ ౭లో రెండుసంవత్సరములకు మించని కాలము అని వుండుటచే కవున్సిలును నూపర్ సీడ్ చేయునప్పుడే సంవత్సరము చేయుటా లేక రెండుసంవత్సరములూ అని మొదట ఒక్కసారియే నిర్ణయించవలసినదేగాని ఒకసారి సంవత్సరము నిర్ణయించినపిదప తక్కిన సంవత్సరము కూడా హెచ్చించుటకు ఏమాత్రము అవకాశము లేదు. ఇందువల్ల గవర్నర్ మెంటువారు చీరాలమునిసిపాలిటీని ఒక సంవత్సరము నూపర్ సీడ్ చేయుటతోనే యీసభుక్లౌజ్ క్రిందవారికి వున్న అవకాశము అంతమైందని చదువరులు గ్రహించుట అవసరము.

ఇప్పుడు గవర్నర్ మెంటువారు ఏమని ప్రకటించుచున్నారు:— నె 41-4 సబు సెక్షన్ ఆనుసరించి మునిసిపల్ సంఘ పునర్నిర్మాణమును 1922-౨౩ యేప్రియల్ 1 తేదీ నుండి యిం కొక మాడుమాసములు నిలుపుదల చేసినారు. ఈ 41-4 సబు సెక్షన్ ప్రకారము ఆటమాసములకు మించనికాలము నెయిడ్ చెర్క్యూగారిని వుంచుటకు అధికారము గలదు. అట్టి సందర్భము లో గవర్నర్ మెంటువారు తిరిగి మాడు మాసములు మాత్రమే నిర్ణయించినారు. ఈమాడుమాసములు గడచిన తర్వాత యిం కా ఒక నెల యైనను నె యిడ్ చెర్క్ మ క్లౌజు వుండుటకు యిప్పుడు వున్నచట్టము ప్రకారము అధికారము లేదు. అధవా వుంచినా ఆకల మాడుమాసములకంటె జరుగదు. మనోరెక్టరు చట్టము మార్చుకొడవా అని కొందరనవచ్చును గాని అట్టి సవరణ కాననభవవారి అంగికారము పొందినగాని అమలు నకు రాదు. ఆగవర్నరు అనగా ఆటమాసములవరకు కానన సభయే జరుగదు. తర్వాత కనీసము రెండు నెలలకు గాని చట్ట మతో సవరణ ప్యాసుకాదు గాన శోధకులారా ఇందువలన తేజిన పర్యవసానమేమనగా మన మునిసిపాలిటీ కాలపరిమితి యొక మాడుమాసములలోనికి వచ్చినది. ఈ మాడుమాసము లు గడచిన తర్వాత ఎవరైనా కవున్సిలులగా చేరితేనే తప్ప నెయిడ్ చెర్క్ మ క్లౌజు మునిసిపాలిటీని నడుపుటకు వీలుతేద నిన్ని మునిసిపాలిటీ తప్పుక రద్దుచుండునని యిప్పుడు గవర్నర్ మెంటువారు ఏ క్లౌజు క్రింద తిరిగి మాడుమాసములు మునిసి పాలిటీని నూపర్ సీడ్ చేసికో అట్టి 41-4 సబు సెక్షనులోనే వున్నది. ఈ సందర్భములన్నిటిని ఆలోచించుకొనిన మీదట చీరాల-పేరాల గ్రామములు మునిసిపాలిటీకి తగవని నాకు లోచుకువల్లనే నేను మునిసిపల్ కవున్సిలుగు నుండుట లేదని జిల్లాకలెక్టరుగారు నాకు పంపిన నోటీసుమీద వ్రాసినారు. నిజమిట్లుండగా నాయందు అభిమానముగల కొందరు నెడ్లలు నేను మునిసిపల్ కవున్సిలుగా నుండుట కుద్దేరించినానని యితరులకు అబద్ధము చెప్పచున్నట్లు వినుటకు చింతిల్లుచున్నాను. నేను మునిసిపల్ కవున్సిలుగు చేరదలచ తేదనియు చేరనని యు రూఢిగా చెప్పచున్నాను. మునిసిపల్ కవున్సిలులో చేరుటకు యిప్పుడున్నవారు చేరిన చేరుదురు గాని నేను చేర బోవుచున్నాడ నని అబద్ధములు చెప్పి ప్రజలలో నాపై అనూ యత పుట్టించకుండుటగాక అని అనేకవేల వందలము లర్పించుచు ప్రార్థించుచున్నాను.—

రావుల సీతారామయ్య

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభనము

మహాత్ముడు మౌలానా అబ్దులు బారిగారికి వ్రాసిన లేఖ

మహాత్ముని కారాగృహవాసము - ఆసాకర్యములు

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము

అఖిలభారత ఖిలాఫతుసంఘము - బొంబాయిమహాసభ - మహాత్ముని ప్రశంస

ఆచార్య పి. సి. కేగారు - బారిసాల నేతపనుల ప్రశంస

అచటకు లాంగనలు కానివారు నేతపని చేయుచుండుట

చౌరీచౌరా విచారణ

ఈజిప్టునకు మహాత్ముని ప్రశంసించుట

లండనులో భారతీయ విద్యార్థులసభ - మహాత్ముని ఆరెస్టు

సింధు హైదరాబాదు - ఓరియంటల్ కుల సమావేశము

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శిని ఆరెస్టు చేయుట

చిటగాంగు మండలమున వ్యూహితు పోలీసులనుంచుట

మహాత్ముడు అబ్దులు బారిగారు

మహాత్ముని లేఖ

సమ్మేళనమునకు ఖద్దర్ చే చిహ్నము

నేనిపుడు నాస్వేచ్ఛాచంద్రిమున నున్నాను. హాకీంకి మున్నగు మిత్రు లివటనే యున్నాను. మీరు రాకపోవుట విచారకరముగ నున్నను ఇటీవలనే అజమీరులో మనము సాకల్యముగ చర్చించితిమిగాన నాకు కొంత సంతృప్తిగా నున్నది. ఆసియాతములను మీరుతప్పక నిశ్చలముగ ననుసరింతురని నమ్మెదను. మీరిక నెట్టి యుపవాసముల నియ్యవలదు. హిందూ మహాత్ముని యైతిహాసిక ముఖ్యచిహ్నము. ఇందు పక్షములలో కల్లవారును గూడ ఖద్దరును ధరించుటయు రాట్టును నై నూలువడుటయు నై యున్నవని నా అభిప్రాయము. దేశీయులందఱును గూడ నీ రెండుసాధనముల నవలంబించవలెన. ఇందు సంఘములవారు నవలంబించుచో ఖద్దర భారణమునాస్వదేశికము కావాలదు. గాననీ రెంటిని దేశీయులందఱు నవలంబించుటవలననే విజ్ఞానోదయమగును. మన సామర్థ్యము విశిష్టమగును. మన యిబ్బందులు తొలగును. విదేశీశక్త్రులహింసార మత్సరకరము మొదటినుండియు మనము లెలంచుచున్నాము. ఖద్దరునందఱును ధరింపవలెననిచిహ్న విశేషశక్త్రులహింసారము వెంటనే చేయవలెను. అన్నాతురులై వ్యాధిగ్రస్తులై నీరసానికి ఖద్దరును ధరించుటవలన మనము మేలుచేచుగలుగుదుమని మిది మతవిధియనియుచూడ నేను తలచుచున్నాను. గాననే మన యుద్యమము నీతియుతము రాజకీయము లర్థికము గూడ నై యున్నది. ఈమాత్రమే మనము నెరవేర్చుచుండుచు విజయము చేయవలెను. స్వరాజ్య ఖిలాఫతు సమస్యలు నే నేతుటకు దౌర్జన్యరాహిత్యము ముఖ్యతము. గాన మనకు ఖద్దరు విధానమునకంటె శ్రేష్ఠమగునదికొకటి లేదు. నన్ను ఆరెస్టు చేసినప్పటికీ సరిగా నూలు వడికెద నని మీరు చెప్పియున్నారు. విదేశీబట్టల బహిష్కారము పూర్తిగా కొనసాగునగును ఖిలాఫతు పంజాబు అక్రమములు తొలగి స్వరాజ్యము లభించునరకు దేశీయులు పురుషులు, స్త్రీలు, బిడ్డలు యానన్యండియు ఖద్దరును రాట్టును వదలగూడదు. ఇందులకు మీ పలుకుబడిని పూర్తిగా కొనియోగించురని నమ్మెదనని మహాత్ముడు మౌలానా అబ్దులు బారిగారికి వ్రాసెను.

హస్సను యిమాంకారి రాజీనామా

బేహారు ఒరిస్సా శాసనసభ

బేహారు ఒరిస్సా శాసనసభలో సభ్యుడుగనన్న హస్సను యిమాంకారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

మహాత్ముని కారాగృహవాసము

సి. రాజగోపాలాచారిగారి ప్రకటనము

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ

యరవాడ చెరసాలలో గాంధీమహాత్మునికి సరియగు వాదరణ చూపబడుట లేదని సి. రాజగోపాలాచారిగారు బొంబాయి క్రాంతికుల ప్రతికా విశేషభరితో తెలిపిన విషయములు నిజము గావని బొంబాయిలో 'దైత్యుల ఆక్రమణ' అను యాద్యోగి ప్రకటించెను. "గాంధీగారు కారాగృహమునకు పంప బడ క మునుపు ఏ యే పదార్థములను భుజించుచుండినో వాని నన్నిటిని యిపుడు గూడ కారాగృహోద్యోగు లాయన కిచ్చుచున్నారు. అనగా మేక పాలు, కొబ్బరి, వాతికపండ్లు, నిమ్మపండ్లు, పంచదార, తేయాక, ఎండుద్రాక్షపండ్లు వీనినిచ్చుచున్నారు-అయిన కారాగృహమునకు వచ్చినపుడు కొన్ని ఎండుద్రాక్షపండ్లును తెచ్చిరి. అవి యిహ్మాయినిపిచ్చుట కారాగృహోద్యోగులు మరల కొని తెప్పించి వాని నాయనకిచ్చిరి. రాత్రి ఒకగడిలో పెట్టి తాళము వేయుచున్నాను వార్త నిజము కాదు. అయినను ప్రత్యేకముగ బస యిచ్చబడినది. పండుకొనుట కొక గడియు పక్షి పూట పని చేసి కొనుట కింకొక గడియు నియ్యబడినది. పండుకొనుగడికి రాత్రి తాళము వేయుటలేదు. అయిన కరీంవాడయామమునకు ఆవరణగా కొంతభాగము ప్రత్యేకముగ నియ్యబడినది. ఆ ప్రదేశము తనకు చాలునని పెక్కుసారులు గంధిగా రిహ్యోగులతో తెలిపిరి. వార్తాపత్రికలు కావలెనని గంధిగా రడుగలేదు. కొన్ని పుస్తకములను తనయొద్ద నుంచుకొని గోరగా రిక్షామే ఆనుమతి యిచ్చబడినది. మామూలు పరువుతోపాటు ఒక తలగడగూడ అయిన అడుగగనే యిచ్చబడినది. వైద్యుల నలవప్రకార మొక పింగాణితొట్టె (కమోడు) గూడ మలముత్ర విస్తర వార్ధ ముగదిలో నుంచడెను. గంధిగారిని 'చెరసాల ఇనస్పెక్టరు జనరలు పలుసారులు చెరసాలలో చూచి మాటలాడెను. ఏముబ్బందిని గూర్చియు గంధిగా రెన్నడును తెలుపలేదు. సాకర్యములు చాల సంతృప్తి కరముగనే యున్నవనిగూడ చెప్పిరి. గంధిగారి స్నేహితులు గంధిగారితో మాటలాడినపుడు తన కారాగృహవాసమునకు సంబంధించిన విషయములను ప్రతికటించి ప్రకటింపవలదనియు తాను చాల సాహోగ్యముగ నుండినని మాత్రమే ప్రకటింపవలెననియు గంధిగా రామిత్రులతో స్పష్టముగ జెప్పిననుగూడ వారు వివరీతపు వ్రాతలను ప్రతికటించి వ్రాసిరి" అని యిహ్మాయిద్యోగి ప్రకటించెను.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

అధ్యక్షుని ఆరెస్టు

సర్దారు కారకు సింగుగారు

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు సర్దారు కారకుసింగుగారిని పైలాకోటలో (కె. ప్రా. కోడు 107 క్రింద ఆరెస్టు చేసిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

చౌరీచౌరా విచారణ

హరంగీ అనువాడు - కయసు 18 ఏండ్లు - పోలీసు సబ్ యిన్స్పెక్టరు నాకరు-సాత్యు మిచ్చెను. "నేనును సబ్ యిన్స్పెక్టరు భార్యయును ఆహేబిడ్డ లిద్దరును ఒకగడిలో కలుపు వేసి కొని కూర్చుండగా వలంటీరు లాగడిలో ప్రవేశించి నగలన్నీ యొక్కమును తీసికొని పోయిన" యీసాక్షి చెప్పెను. మరలను వాడు - 14 ఏండ్లవయసు - కనిస్టేబుల నాక రు-పిమ్మట సాత్యుమిచ్చెను. స్టేషనువద్ద జరిగిన సంకతులను తాను పారిపోయిన రీతిని అతడు చెప్పెను. రైలుపట్టణము తీసి వేయుచుండగా చూచినట్లు రైలుగతుమానుచెప్పెను. "ఒక పంచితో మాపాయలు మున్నగు నాణెములను పోసి వశము స్టేషనువరక నుండి తీసికొని వచ్చుచుండగా నేను చూచితిని. రైలుదారిని తీగలను తెగగొట్టుదు లేనిచో ఫిరంగులు వచ్చునని కొందరు కేకలు వేయుట నాకు వివరమైనది." అని రాంపాలు పాసి చెప్పెను. గబు యిన్స్పెక్టరు భార్యయును తిడ్డులును స్టేషను యొద్దనుండి తూర్పుగా పారిపోవుచుండ చూచితిని అని సుందరు చెప్పెను. వలంటీరులు స్టేషనుకు వెళ్లుచుండ చూచితిని నని అబ్దులు కరీం చెప్పెను. 5-వ తేదీని 8 గురు సాత్యులు సాత్యుమిచ్చిరి. "జల వంతముగ నాడుకాణమునుండి కిరసనాయిలును ఆముదమును వలంటీరులు తీసికొని పోయిన" యొకడు చెప్పెను. సాత్యులందఱును ముద్దాయాలను గుర్తించిరి.

వంగ రాష్ట్రము

చిటగాంగు మండలము

వ్యూహితు పోలీసు

చిటగాంగు మండలమున 24 గ్రామములలో ప్రజలక మముగ ప్రవర్తించినందున నచట వ్యూహితు పోలీసుదళము పెట్టబడినది దొరతనమువారు గెజెటులో ప్రకటించిరి.

డార్జిలింగు తోటల యజమానులు

రాజకీయ విషయములు

డార్జిలింగు తోటల యజమానుల వార్షికసభ కెప్పును. ఆర్. డి. మేకేగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. "కార్మికులలో కల్లోలములను అసహాయవాదులే కలగజేసిరి. ఆరంభమునండే ప్రభుత్వోద్యోగులు నిష్కర్షగా పనిచేసినచో తేయాక తోటలలో అల్లరులే కలిగియుండివు. తేయాక వ్యాపారమునకు కలిగిన నష్టముగూడ కొంతవరకీ కలవరమునకు కారణమైనది. అసహాయవాదులద నెరింగి తుంటురులను వలంటీరులు గతేర్చి వారికి జీతమిచ్చి ప్రచార మొనరింప నియమించిరి. ఆ తుంటురులు అన్నిచోట్లను బోయి కూతలకు దుర్బోధనలు చేసిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వ పంతురించినదనియు గాంధీమహాత్ముడే స్వరాజ్యాధిపతి అనియు వారు అమానుకులగు కూలీలకు బోధించిరి. అప్పద్వవశమున ఆందోళన మిప్పుడు కల్లరినది. కాంగ్రెసు కార్యాలయమును చుట్టవేసి ప్రధానులను కారాగృహమున కంపుటచే నెమ్మది కలిగినది. ప్రభుత్వోద్యోగులయందు మరల నమ్మకము కలిగినదని" మేకేగారు నుడిపిరి.

మహాత్ముని ఆరెస్టు

బారోలీ లాలూకా

181 మంది పనులు మానివేయుట.

మహాత్ముని ఆరెస్టు చేసినందులకు బారోలీ లాలూకాలో 125 గురు పోలీసు పట్టుకును 6 గురు తలారులును రాజీనామాలు నిచ్చిరి. ప్రస్తుతము ఆ లాలూకాలో 8 గురు పట్టుకును 6 గురు తలారులు మాత్ర మోద్యోగములను వదలలేదు అని పాట్నాలోని దేశీ అను హిందీవారిపత్రిక ప్రకటించినది.

స్వదేశ ప్రతిజ్ఞ.

నిన్నటి బీచి సభ.

మదరాసు మహాజనసభ, జిల్లా కార్యకర్తల సంఘముల పక్షమున నిన్న సాయంత్రము తిరువల్లిక్కేటి సముద్రతీరభాగమున నొక పెద్దసభ జరిగెను. గాంధీగారి నిర్వహణమునకు రుజువుగ స్వదేశ ప్రతిజ్ఞను తీసికొనుటకై యీ సభ యుద్దేశించబడినది. శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు ఆగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి.

స్వదేశ ప్రతిజ్ఞను తీసికొనుటకై సభ యుద్దేశించబడినది అభ్యుదయము చెప్పిరి. గాంధీగారు దేశమున కపారమగు సేవ చేయుచుండిరి. ఆయన భావతీయలతో జేసిన సేవచేసి కారాగారమునకు వెళ్లినందున వారు చెప్పిన ప్రకారము పనిచేసి అతనియొడ కృతజ్ఞత జూపుట భారతీయుల ధర్మము. గాంధీగారు నాయకులకు నాడుకుదురు. ఆనిని నాయకుడుగ హిందువులు మహమ్మదీయులు భారతీయై ప్రవులలో నశేతులు అంగీకరించిరి. అతడు ప్రపంచము నంతట కీర్తి వడసెయ్యుచున్నది. అతనియొడ తమకు గలిగిన భక్తి విశ్వాసములను జూపుటకు తగిన యవకాశము దొరకెను. ప్రజలు స్వదేశ ప్రతిజ్ఞకైకొనవలె ననియు, ఖద్దరుబట్టలనే ధరింపవలె ననియు గాంధీగారు నిరంతరము బోధించుచుండిరి. ఆలహాబాదు సమంజసమైకపడి. గాంధీగారు చివరకు జైలులకు వెళ్లినపుడు గూడ స్వదేశ ప్రతిజ్ఞ తీసికొనవలె నని చెప్పిరి. తన సలహా ప్రకారము తోడి జేతయులు ప్రవర్తించిరి గాంధీగారు చాల సంతోషించుదురు. బీదవారు రాటుముతో నూలు వడకి నూలును మగ్గములమీద యుద్దేశమునకు వచ్చుచుండి బట్టలుగ నేసి తమ కావాలమును నులభముగ సంపాదించుకొన గల్గుదురు. అన్ని సభులు లకును వికమత్యమును కల్పించుటకు రాటుము ఒక గొప్ప సాధనము. ఎట్లు ఆలోచించినను రాటుము ప్రజలకు పరమ మిత్రుని వుంటిది. ఏమెలుకవ తేడి మెదలు 14 వ తేడివలకు జాతీయవారముగ పరిగణింపబడినది. ఆ వారము ముగియునప్పు టికి ప్రజలందఱును తమ విజాతీయపురుషులను విడనాడి స్వదేశి యున్నామే ధరింతురని అభ్యుత్థుడు విశ్వసించెను. స్వదేశి యున్నామేగా మిల్లులందు తయారు చేయబడినవికావు. ఖద్దరు వస్త్రములే. మూలవ్యాపండితుడు గూడ స్వదేశ ప్రతిజ్ఞను కైకొనెను. తోడి జేతయుడగు రైటు ఆనరబిల్ ఎ. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు గూడ ఆలా కైకొందురని అభ్యుత్థుడు తెలియచెను. ప్రతిజ్ఞను కైకొనుట కింక వ్యవధి లేకుండెను. ప్రజల వద్ద నుండిన విదేశీవస్త్రముల నేమిచేయవలెనో తానుచెప్పట కొడ బడనని అభ్యుత్థుడు చెప్పెను. వానిని తగులజేట్టిన పెట్టవచ్చును. లేకున్న వాని నుపయోగించుట కంగీకరించువారి కొసగిన నొసగ వచ్చును. కద్దరు తగినంత దొరకని యాడేమిచుటకు వీలు లేకుండెను కద్దరు ప్రజలకంత యుపకరణం అంతయు ఎచ్చట బట్టినను తొరకుచుండెను యజ్ఞోపవీతము ధరించువారు దాని నెటుల పరిశ్రముగ భావించుకో, ఖద్దరునుగూడ ఆలాగే భావించవలెనని అభ్యుత్థుని యభిప్రాయము

టి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు యవస్థనించుచు నిట్లు నుడివడి:—అలహాబాదు, కలకత్తా మొదలగు ప్రదేశములందు ప్రజలలో నూటికి 80 వంతున ఖద్దరును ధరించుచుండిరి. మదరాసునందు నూటికి 20 వంతు మాత్రమే ధరించుచుండుట తోచనియ్యదు. గాంధీమహాత్ముడు “మీరు నాకు ఖద్దరు నిచ్చినయెడల నేను మీకు స్వరాజ్య మిచ్చెదను”ని పలుకుచుండెడివాడు. ఇది నిజమవుట కెట్టి సందియములేదు. ప్రజలందఱును ఖద్దరును ధరించినయెడల నా మహర్షి పుంగవుని గౌరవించినవారగుదురు.

కా నాకేవలరావు పంతులుగా కిట్లుపన్యసించిరి:—నేను మనము జాతీయవారము సారాధించుటకు గూడి యున్నాము. జాతీయవారము మూడేడ్లక్రితము కాలము చట్టముతో నారంభమైనది. బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు మహా సత్కామమునందు భారతదేశము చేసిన సహాయమునకు ప్రతిఫలముగ మనకు ప్రభుత్వము కౌంటుచట్టమును ప్రసాదించినది. కౌంటు చట్టమును నుపయోగించుటకు గాంధీమహాత్ముడు సత్యాగ్రహ ప్రతీకము నుపయోగించెను. మూడేడ్లకుబూర్వము సత్యాగ్రహ దినమునందు లక్షలమంది ప్రజలు సముద్రతీరమునందుగూడినపుడు సకల జనులకును నాశ్వర్యము గలిగినది. పంజాబునాత్యలు డయరు దౌర్జన్యములు జాతీయవారా రాధాపావసరమున వ్యక్తము చేసినవి. మన సంతకమును మన మనుష్టానూర్వకముగ వ్యక్తము చేసినగాని మనకు విమోచనము గలుగలేదు. సభాపేది

కల నుండి తీర్మానములను జేసినంతకాలమును సభికాక్షులు మన యాందోళనమును నిర్లక్ష్యము చేయుచుండిరి. గాంధీ మహాత్ముడు మనమాటలను కార్యములకు మార్పుట కుపక్రమించినపుడు నిర్బంధవిధానము విజృంభించినది. విజయవాడ విధానము స్వరాజ్యసంకల్పమును దెలిపెడి నిర్మాణ విధానము. గత సంవత్సరమునందు గాంధీమహాత్ముడు రెండువారము లందు తీలకు స్వరాజ్యనిధికి కొటి రూప్యములను చేర్చులిగెను. కాంగ్రెసు సంఘము లందు లక్షల సభ్యులు చేరిరి. ప్రజలు ఖద్దరును గట్టుటకు బూనుకొనిరి. ఈ యుద్వయము సంయతము ప్రభుత్వమునకు భయభ్రాంతులను గలుగజేసినది. అన్ని ప్రాంతములందును నిర్బంధ విధానము మితిమీరినది. గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు గాంధీతో పిని పెట్టుకొని నందులకు పదిదినములపైదును చేసెను. అన్ని రాష్ట్రములందును నాయకుల సభికాక్షులు బంధించిరి. ఆలిపోదరులు దాను నెహ్రుల జపతిరాయి వేంకటప్పయ్య మొదలగు నాయకులు బంధము నందున్నారు. మన ప్రధాననాయకుడు గాంధీమహాత్ముడు బంధమునందున్నాడు. మన తరణోపాయము స్వరాజ్యమునందే గలదు. స్వరాజ్యము గావలయునని మన మందఱమును గోరుచున్నాము. ఆలోచింప లోకమునకు ప్రత్యక్షము చేయుటకు ఖద్దరుబట్టలు సాధనముగ నున్నవి. భారతీయు లందఱు స్వదేశ ప్రతీకమును స్వీకరించి ఖద్దరుబట్టలను గట్టునపుడు స్వరాజ్యము స్వయముగ రాగలదు. గాంధీ మహాత్ముడు మనకు నిరంతరము ఖద్దరు మంత్రమునే యుపదేశించుచుండెను. యరవదా కారాగృహమునందుండియును ఖద్దరే స్వరాజ్యమునకు మూల సాధనమని సందేశమునుపుచ్చుచున్నాడు. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారిని ఖద్దరు సాధనమునందు విశ్వాసము గలిగినది. స్వరాజ్యమునకును ఖద్దరునకునుగల సంబంధము సంతృప్తికరములగుననిచుటలేదు. కాని సకలమును ఖద్దరుప్రతీకమువలన సంపాద్యముగాగలదని మనము యోచించినపుడు గ్రామ్యముగాగలదు. ప్రతిసంవత్సరము 50 కోట్లరూప్యములు పరదేశమునకు బోవుట యెప్పుడు నిలువనో అప్పుడే మనకు స్వరాజ్యము గలుగును మనకు తినుట కన్నమును కట్టుటకు బట్టయును గలిగినపుడు స్వరాజ్యము గలుగును. మనమందఱమును ఖద్దరును గట్టినపుడు మన స్వరాజ్యసంకల్పము లోకమునకు నువ్వకమై స్వరాజ్యము స్వయముగ స్థాపితమగును. గాంధీ మహాత్ముని విడుదలకును నాయకుల మోక్షమునకును జాతీయమోక్షమునకును ఖద్దరు మహాస్త్రముగ నున్నది. ఈపరిశ్రమారమునందు ప్రజలు కాంగ్రెసు సంఘములందు సభ్యులుగ కేంద్రపలయును. స్వరాజ్య నిధికి దక్షిణలను సమర్పింపవలయును. ఖద్దరును ధరించి స్వదేశాభిమానమును నువ్వకము చేయవలయును. పదునాలవ తేదీని సత్యాగ్రహదినమునందువలె లక్షలమంది నారతాళమును చేయుచు ప్రపంచమునకు స్వరాజ్యసంకల్పమును స్పష్టముచేయవలయును. జాతీయమోక్షమున కేర్పడిన జాతీయవారమును మీరందఱును త్రికరణబుద్ధిగను సేరించి గాంధీమహాత్ముని యాదేశమును పాతించి మహాత్ముని విమోచనమునకును స్వరాజ్యసాధనమునకును దోడ్పడురని వేడుచున్నాను.

కృష్ణనామిశర్మ, రంగయ్యనాయుడు, అబ్దుల్లాబేగ్, కంగారవేల చట్టియారు, ఎం. కె. ఆచార్య, వి. ఎల్. శాస్త్రి, నుబ్రహ్మణ్యఆయ్యరు, ఆదికేశవులు నాయకరు, హెచ్. పి. మెనాతా, శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మ గార్లు ప్రజలందఱును ఖద్దరు వస్త్రధీతులు బూని విదేశీవస్త్రబహిష్కారమునకు గడంగవలెనని సభ్యుల నుద్బోధించిరి.

సభ్యులు తమలో తామే నిశ్చయించుకొని స్వదేశీవస్త్ర తీతును బూనుటకు అభ్యుత్థులు సభను రెండు నిమిషముల కాలము నిలిపిరి. తరువాత గొప్పవిదేశీవస్త్రదహనము జరిగెను.

అభ్యుత్థుడు తన అంత్యోపన్యాసమున నిట్లు నుడివెను:—భారతదేశాభివృద్ధికి అవసరములగు మార్గమును భారతదేశమునకు వెలుపల నెక్కడ నున్నవారు నిర్ణయింప వీలులేదను విషయమున వారునిర్ణయింపవలసిన యావశ్యకత వచ్చెనని ప్రతిపాదించుచున్నాననిక తప్పదు. గతన్నయ్య, రాజప్రతినిధులును, భారత కార్యదర్శులును అభివృద్ధిమార్గములను నిర్ణయించి అజ్ఞాపించుచుండగా విడుచు తల లూగించుచుండుట సాధ్యముగాదు. గాంధీగారిచేతను భారత ప్రతినిధుల కూటమిగా కాంగ్రెసు వారిచేతను నిర్ణయింపబడిన మార్గములే యుత్తమా ప్రయత్నములని నునితర ధీవికాలరగు ప్రబలందరిచేతను, అంగీకరింపబడెను. స్వదేశీ యుద్వయమునెడల తమకు విముఖత లేదని మితవాదమిత్రు లనుచుందురు. అయినను, కాంగ్రెసు దీనినామోదించుటచే మితవాదులు దీని నామోదించుటలేదు. ఈ విషయమును తిరిగి ఆలోచించుకొనవలె నని మితవాదులను ప్రార్థించు

చున్నాను. ఈ తరుణమును జేకొని కాంగ్రెసు నందు జేరుటకు మితవాదులు ప్రయత్నింపకపోవుట తోచనియ్యదు వివిధపక్షములవారిజూరి దీ సమయమున సహకార మత్యావశ్యకము. అయినను ఇట్టి సహకారముగొరకు కాంగ్రెసు వెనుకకు నడువరాదు. మితవాదులు ఆసహాయోద్యమముకై కత్తిగట్టి ప్రభుత్వమును జేరి ఈ యుద్వయము నణప ప్రయత్నించినయెడల వారితో సహకారముతో మెలంగుట అసంభవము. ఈ క్రింది మరతులకు సమ్మతించినయెడల మితవాదులతో సంబంధములుండు కొనుటకు వీలగును. (1) మితవాదులు ఖద్దరు నుపయోగింపవలెను. (2) వివిధ జాతుల వికమత్యమున కంగీకరింప వలెను, (3) ఆసహాయోద్యమముకై కత్తి కట్టరాదు. ఈ నియమములకు మితవాదు లంగీకరించినయెడల మితవాదులను కాంగ్రెసునకు ఆహ్వానించుటయే గాక వారిని నాయకులుగ గూడ నుంచుకొనెదరు. ప్రస్తుతము మన నాయకులతో చాలమంది మనసుండి వేరు చేయబడిరి. ఇట్టిసమయమున మితవాదులు కాంగ్రెసునందు జేరినయెడల కాంగ్రెసు స్వాగతమొసగును. కాంగ్రెసు వారికి నురక్షితమగు స్థానము. అందు మనవారిచుట్టు జేరిన శిష్యబృందమును చెదరగొట్టరాదు. మహాబుషియగుగాంధీమహాత్ముడు సంప్రదనీయుడు. వివిధజాతులవారియందును వికమత్య మున్నయెడల నిర్మాణకార్యక్రమము జయప్రదమై తీరును. గత 12 నెలలనుండియు ఆసహాయోద్యమ వాదు లెట్లు ప్రవర్తించుచుండినో ఇకమీదగూడ నట్లే ప్రవర్తించుచుగాక. మితవాదులుగూడ తమ సానుభూతిని ప్రదర్శింపవలెను. యువస్వామ్యములను మాత్రము గావించుటవలన నుపయోగములేదు. అందఱును ఖద్దరునే యుపయోగింపవలెనని గోరుచున్నాను. ఇదేవతియెడలను అపచారముగాదు. ప్రభుత్వమునాడుగూడ దీనిని నిషేధింపలేదు.

చెక్కరయ్య చెట్టిగారు అభ్యుత్థునకు వందనముల నర్పించిపిదప రాత్రి 9 గంటలకు సభ ముగిసెను.

ప్రాధెసరు మోహను సి. ఆర్. డి. నాయుడు
బి. ఏ. గారు

శరీర వ్యాయామబోధనము

ఈ ప్రాధెసరుగారు యోగశాస్త్ర కార్యములందన మానప్రజ్ఞ గలవారని వారధ్యశవాద్ధాటితో నొసంగు గంభీరోపన్యాసములను వినినవారి కందరికిని తెల్లముగాఁ పోదు. వీరుపన్యసించుచు శరీరవ్యాయామవిధానములను స్వయముగచేసి చూపుచుందురు. వానిని తెలుపునట్టి పటమును చిన్ని పాత్రమును వీరి శిష్యులు రు 1-8-0 కు విక్రయించుచుందురు. వీరు చెప్పిన రాజధానివారు. పట్టపర్తియందు కృతార్థులై, “బాల్య యోగనడతలందు కడు దుష్ఫలస్థితిలో ఆవాగ్విగ్రహదళయందున్న నేను సత్వేత్వరానుగ్రహమున దృఢగాత్రుడను సంపూర్ణాశోగ్య వంతుడ నైతిని. నాకు కలిగిన యాలాభమును నాజేతీయుల కందరికిని గూడ చేకూర్చుటకు నేను ఆసీతు హిమాచల పరితమగు భరతఖండమునందంతటను సంచారముచేయుచు బోధించుటయే పనిగా పెట్టుకొంటిని. పంజాబు, సత్యుక్త వంగరాష్ట్రములందు నేలకొలిది యువకులు నాబోధనలవలన ఆరోగ్యవంతు లగుచున్నారు” అని ప్రాధెసరుగారు నుడివిన వాక్యమునందతితయోక్తి యొక్కింతయైన లేదు. వీరు ఎగ్మూరులో టైబుప్రేమనుకు సమీపముననున్న కలవలకణ్ణుకు శ్రేష్ఠిగారి సత్రమున కెదుటనున్న రైలువేన్కూటంలో ప్రతిదినమును ఉదయము 6½ మొదలు 7½ వరకును యువకులకు బోధించుచుందురు. యువకులేగాదు పెద్దవారుగూడ వాని చట్టనించినవో సంపూర్ణాశోగ్యమును బడయగలుగుదురు గాన అంధగిహిందరులు వీరిని సందర్శించి తగినలాభమును బడయదురుగాక అని ప్రాధెసరుగారి యుపన్యాసములను వినినవారికరు మోక్ష వాసి.

* * * * *
ప్రాధెసరు మోహను సి. ఆర్. డి. నాయుడుగారు
ఉపన్యాసములు

7 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రము 5-30 కు సాత్ యిండియాను అధర్విట్ అసోసియేషను - పీపిల్స్ పార్కులో “మానసిక శారీరక విజ్ఞానము అధ్యుత్తరక్తి” అను విషయమును గూర్చియు, 8 వ తేదీని సాయంత్రము 5-30 కు ముగ్గుణ విలాస సభలో, వి. పి. హేలు, యోగమును గూర్చియు, 9 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటి బీచి ప్రెసిడెన్సీ కాలేజికి ఎదుట హిందూదేశ సంశ్లేషమును గూర్చియు ప్రాధెసరుగారుపన్యసించెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6-వ తేది

గురువారము

శ్రీ రామనవమి

నేడు పరమపవిత్రదినము. ఏకపత్నివ్రతుడును, అజినమాట తప్పనివాడును, పితృవాక్య పరిపాలకుడును, పూర్ణావతారుడునగు శ్రీరాముడు నేడు అవతరించెను. శ్రీరామనామము కన్నను ప్రియమగు నామము వేరొండులేదు. జనుల నెల్ల రను, తన నామమాధుర్యముచేతను, గుణమాధుర్యము చేతను, శ్రీరాముడు రమింపజేయుచున్నాడు. ఆంధ్రులకు శ్రీరాము డిష్టదైవము. రామమందిరము లేని గ్రామ మాంధ్రదేశమున సామాన్యముగ నుండదు. అన్ని వర్ణముల వారును శ్రీరాముని భజితులు, సేవింతురు, కీర్తింతురు. శ్రీరాముడు నరులలో నరుడు. దైవములలో దైవము. మానవత్వదైవత్వముల సమ్మేళనము, శ్రీరామావతారమునందు గాన్పించును. రామనామస్మరణయందు ఆంధ్రులకు గల ప్రీతి అపారము. రామనామమును జపము జేయుచు, రామకోటిని వ్రాయుచు, సీతాకళ్యాణములను జరుపుచు, రామకథలను పాడుచు, ఆంధ్రులు తరించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమునం దెల్ల పావనక్షేత్రమగు భద్రాచలమున, నేడు ఆంధ్రయాత్రీకులు గుమిగూడి సీతారాములను సేవించెదరు. భద్రాద్రి రాముని నెలకొల్పిన రామదాసు పరమభాగవతోత్తముడు. రామదాసచారిత్రము, హిందూదేశమునం దెల్ల పఠంపబడుచున్నది. రామప్రతిష్ఠకై, ఆమహాభక్తుడు పడిన కడగండ్లు, తలచిన మాత్రమున ఎట్టివారి నయినను కంపింపజేయక మానవు. రామదాసుని గాఢభక్తియే, శ్రీరామానుగ్రహము నతడు బడయుటకు కారణమయ్యెను. అత్యంతదుఃఖసమయమునందు సయితము, రామదాసుగారికి శ్రీరామునిపై విశ్వాసము దొలగలేదు. రామదాసు పడిన బాధలు ఊరకజాలేదు. ఆంధ్రదేశమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గలిగిన సఖ్యమునకు భద్రాచలము ప్రధానచిహ్నమయ్యెను. పరస్పరమితసహన మక్కడ పాడుకొనెను. భద్రాద్రిదేవాలయమును పోషించెడి నైజాము ప్రభుత్వమునందు, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును చిరకాలమునుండి దృఢసఖ్యము ప్రబలియుండెను. నేటికిని, అట్టి సఖ్యము మరియొక భాగమునం దెక్కడను గానరాదు. ఆధ్యాత్మికచింతయందును, భక్తిపారవశ్యమునందును, కలిగెడి సంయోగమే మేజ సంయోగము. కేవల బాహ్యచిహ్నముల నాధారము జేసికొనెడి సఖ్యము బలముగ నుండనేరదు.

రామ, రహిమ్ నడముల పోల్చి, హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమును ప్రతిపాదించుచున్నది. శ్రీరాముని, అన్నిజాతులును, అన్నివర్ణములును సేవింపవచ్చును. త్యాగరాజభక్తుడు, శ్రీరాముని యందు సర్వమోసారమును కనుగొనెను. వివిధ దైవములకును శ్రీరామునియందు సమన్వయము గల విధ ప్రసించెను. శ్రీమూర్తులగు శివ, శేష, బ్రహ్మ లిహములను శ్రీరామునియందు కనిపెట్టి, శ్రీరాముని పాదపద్మముల నాశ్రయించి, తరిం

చెను. రామనామ మాధుర్యమును, గానరూపమున విస్తరింపజేసి, ఆంధ్ర ద్రవిడ దేశములను రెంటిని ఆహ్లాదమున ముంచివేసిన మహామహాను, త్యాగరాజు. త్యాగరాజకీర్తనములను విని యానందింపనివా రెవ రుండురు? వాని మాధుర్యము నాస్వాదించిన కొలదియు, మోడు లగు హృదయములు సయితము భక్తిచే పల్లవింపకుండునా? జ్ఞాన, భక్తి, నైరాగ్యముల కలయికను, త్యాగరాజు శ్రీరామునియందు గాంచెను. జ్ఞానులు శ్రీరామకథ నుండి ఆధ్యాత్మికతత్వమును గ్రహించిరి. భక్తులు శ్రీరామభక్తిని గ్రోలి, సుఖము గాంచిరి. సాధకులకు శ్రీరాముడు ఆదర్శపురుషుడు. శ్రీరాముని సత్యశీలమును, అనుసరించుటకు, వారు సాధన జేసిరి. ప్రజాసామాన్యము కేవల రామనామ స్మరణచే, తరించుచున్నారు. రామస్మరణ, అత్యంత సుఖదాయకము. ఎట్టి కష్టములయందయినను, అయ్యది శ్రమను బాపును. సుఖము నిచ్చును. ముదమును చేకూర్చును. ద్వేషమును పోగొట్టును. ఆంధ్రజాతియొక్క సహజస్వభావము, ఆంధ్రుల యష్టదైవమగు శ్రీరాముని గుణరాశి కను గుణముగ నున్నది. సమన్వయ మూర్తియగు శ్రీరాముని సేవించెడి ప్రజలకు సమన్వయమునందానక్తి ఎటుల గలుగకుండును? ఆంధ్రదేశము నందు, జ్ఞాన, భక్తి, నైరాగ్యములకు సమన్వయము గలదు. ఇందుకు పోతనమహాకవి రచించిన శ్రీమద్భాగవతమునకన్న ప్రబలిదర్శన మేమి గానలయును?

మహాభక్తుల చరిత్రమును రచించుచు, పోతన చూపిన భక్తిరసము నిరుపమానము. నైరాగ్య శ్రావోధము అపారము. కాని, ఈరెంటికిని జతగ జ్ఞానము కలసి ప్రవహించుచుండును. జ్ఞానసిద్ధియు భక్తిపారవశ్యతయు, పోతన భాగవతపఠనముచే గలుగునటు నిశ్చయము. ఆంధ్రదేశమున పెక్కుమంది జ్ఞానులు, భక్తులు, నైరాగ్యసాధకు లుదయించిరి. అందరియందును, మూడుమార్గములును సమ్మేళనము జెందినటుల గన్పట్టును. ఆంధ్రులలో పోతన, రామదాసు, త్యాగరాజు మొదలగు మహాభక్తులుగలరు. వేమన, వీరబ్రహ్మము, మొదలగు ప్రజల విరాగులును జ్ఞానులును కలరు. కాని, వీరిలో నెవరును ఒక్కమార్గమే ఉత్కృష్టమని తెలిపి, ఇతర మార్గములను నిరాకరింపలేదు. అన్నిటియొక్క విలువను గ్రహించి, వీరు సమ్మేళనము గావించిరి. ఈమార్గములు రూపమునందు భేదముగ గనుపించినను, మూలపదార్థమునందు ఒక్కటియే యని గ్రహింపవచ్చును. పరమేశ్వరుని జేరుట కిది సాధనమార్గములు. ఈమార్గములను విడిదీయుటకు గాని, విభజనచేయుటకుగాని సాధ్యపడదు. సర్వమును భగవానునికి ఆర్పణజేసినను, జ్ఞానదృష్టితో జీవాత్మల పరమాత్మల సంయోగమును గాంచి ఆత్మసాక్షాత్కారము గాంచినను, ప్రయోజన మొకటియే. ఒకమార్గమునందు రెండవమార్గము లీనమైయుండును. జ్ఞానులును భక్తులును సహన దృష్టితో ఒండురుల మార్గములను వీక్షించుచో, సమన్వయము గురుదును. అట్టి సమన్వయ దృష్టి ఆంధ్రుల కలవడెను. శ్రీరాముని ఆరాధనయందు, జ్ఞాన భక్తి మార్గములకు గనుపించెడి విభేదము తొలగిపోవును. భిన్నమార్గములకును, భిన్నదైవములకును, భిన్నసాధనలకును, శ్రీరామునియందు కలయిక ఏర్పడుచున్నది. ఎల్లరకును సుఖమునిచ్చునది శ్రీరామనామము. మోక్షానందిమును పొందుటకు, మానవకోటి పాలుబడుచుండును. జీవితపరమార్థ మిదియే. పలువిధసాధనలయందేక మిదియే. అట్టియాధందమును పొందు

ట, కీలోకమునందును, పరలోకమునందునుగూడ సాధ్యమే. రామనామస్మరణ, ఇహపరసుఖసాధనమని, జ్ఞానులును, భక్తులును గ్రహించుచున్నారు.

శ్రీరామునియందు, మానవత్వము, దైన త్వము గూడ సమ్మిళితమై యుండుటచే, సామాన్య జనులకును, మహామహులకునుగూడ రామనామము తారక మగుచున్నది. ఎల్లరును శ్రీరాముని భజించి తరించుటకు, చక్కనివీ లేర్పడుచున్నది. నరుడును, నారాయణుడును, శ్రీరామునియందు సమ్మిళితమగుటచే, రామావతారము పూర్ణావతార మయ్యెను. ఒకమాట, ఒక బాణము, ఏకపత్ని, రాముని జీవిత రహస్యమని, త్యాగరాజు గానము జేసెను. శ్రీరాముని రాజ్యమునందు, అన్యాయము జరుగలేదు. ప్రజల కెట్టి య సౌఖ్యము గలుగలేదు. దుర్మార్గుమునకు తావు లేకుండెను. సామాన్య జనులయభీష్టము శ్రీరామున కెప్పటికప్పుడు తెలియుచుండెను. రజకు నొక్కని యపవాదమున కయినను తావు లేకుండుటకు, శ్రీరాముడు తనధర్మపత్నిని సయితము కాననమునకు పంపియుండెను. ప్రజల యభీష్టమును సత్కరించుటలో, నింతకన్నను నుదారముగ మెలగుటకు సాధ్యపడునా? రామరాజ్యమునకు సాటి మరియొకటి లేదు. ప్రజలను కన్న తండ్రికన్న నెక్కుడు ప్రేమతో పోషించి కాపాడుటచేతనే, రామరాజ్యము సర్వలోక ప్రసిద్ధమయినది. నేటికిని, రామరాజ్యమే ఎల్లర కాదర్శ ప్రాయ మగుచున్నది. శ్రీరాముని త్యాగమునకు సాటి వేరేది గలదు? పితృవాక్యమును పరిపాలించుటకు, శ్రీరాముడు రాజ్యమును విడిచి, సతీసమేతుడై పండ్రెండువత్సరములు కాననముల కేగి, సహింపరాని కష్టములనెల్ల భరించి, చడరాని ఇడుమలనెల్ల గుడిచి, సత్యముపై గల ఆదరమును జూపెను. రామునిచారిత్రమునందు, కళంకము లేదు. మానవశరీరధారుల కుండెడి సహజలోపములు సయితము గానరావు. శ్రీరామచంద్రుడు ఆదర్శకు డగు రారాజు. నరశ్రేష్ఠుడు. వీరాధిపిరుడు. నిరుపమానశౌర్యవంతుడు. భక్తులపాలిటి కల్పతరువు. భూతదయాపరిపూర్ణుడు. శరణాగతవత్సలుడు. నరులు, వానరులు, భల్లూకములు, నీచ జాతులు, రాక్షసు లను భేదమును పాటించక ఎల్లరను సమానముగ నాదరించి ప్రేమించి, గుణమే ప్రధానమని అంగీకరించిన ఔదార్యవంతుడు. ప్రజాస్వామ్యాశయములు గల యీదినములలో సయితము, నిట్టిప్రేమ ఎక్కడను గానరాదు. పతిపూర్ణ మగు నీశ్వరాంశసంభూతు డీతడు.

ఆర్యావర్తము రాక్షసుల క్రూరకృత్రిములచే తోభిల్లుచున్న సమయమున, శ్రీరాము డవతరింపవలసిన యవసర మేర్పడెను. దుష్టశిక్షణము శిష్టరక్షణముగావించి, ధర్మమును సుస్థాపితముగావించి, ధర్మరాజ్యసౌఖ్యమును ప్రజలనుభవించునటుల జేసి, శ్రీరాముడు అవతారమును చాలించెను. రామభక్తిసామాన్యమునందు ఏమానవులు పీలలాడుచుందురో, ఆమానవులు ధన్యులు. ఆమానవుల సందర్శనమే, ఆత్మంత్రాహ్లాదప్రదమని, త్యాగరాజు కీర్తించెను. అట్టిశ్రీరాముడు విద్మించిన పవిత్రదినము నేడే. సత్య, ధర్మములకు పునరుద్ధరణము గలిగినదినము నేడే. మరల సత్యధర్మాచూష్టానమునకు రామభక్తుడు గాంధీ మహాత్ముడు నేటి దినమునే ప్రతిజ్ఞాదినముగా విధించెను. ఇట్టి పవిత్ర దినమున, భారతవర్షము ఉపవాసము గావించి, సత్యధర్మాచూసరణ ప్రతిజ్ఞను గైకొనును. ఇట్టి ప్రతిజ్ఞ ఫలింపకమానునా? శ్రీరాముని భావించి, దృఢసంకల్పముతో భారతవర్షము ఏకాభ్యమును నిర్వహింపదలచినను, అది కార్యజేరక

తప్పదు. రాముని ప్రతిష్ఠ బక్కటియే. రాముని వాక్యమొక్కటియే. దానికి తిరుగురాదు. రామ భక్తుల ప్రతిష్ఠ సయితము, వారికి నిండుభక్తివిశ్వాసము లుండునని, తిరిగిపోవుటకు వీలులేదు. రామ భక్తులగు ఆంధ్రులు నేడుగావించెడి దృఢసంకల్పము శ్రీరామానుగ్రహమువలన తప్పక ఫలించును. స్వరాజ్య స్వరాజ్యములు లభించుటకు, రామభక్తి యనుకూలించును. శ్రీరాముని సంస్మరణముచే భారతీయుల దుఃఖము తలగి నుఖము సిద్ధించును. అధర్మమును, అసత్యమును తొలగి ధర్మమును సత్యమును సంస్థాపితమగును. రాజాపుస్వరాజ్యము ధర్మమునే యాధారముగ నైకొని, ధర్మరాజ్య మగును. భావిపునర్నిర్మాణమునకు రామభక్తి మూలాధారమై, ఐహిక ఆముష్మిక సౌఖ్యము నొసఁగియున్నది. శ్రీరామనవమియు, జాతీయవాసరాంధమును ఒక్కదినమున తీర్చిదిద్దుట, ఆర్యావర్తమునకు మహద్భాగ్యమని చెప్పకతిరదు. ఈదినము సుదినము. నేడు భారతదేశమునందంతటను, గావించెడి నిశ్చయము, రామకటాక్షమువలన త్వరలో సఫల మగుగాక! ఉపవాసవ్రతానుష్ఠానము, ధర్మ సంరక్షణకును, సత్వరకార్యసిద్ధికిని తోడ్పడుగాక!

సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారి విమర్శనము

మాంటాగూగారు, కేంద్రీజ్ఞిగరమునందొచ్చిన సంపూర్ణోపన్యాసమును నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. మాంటాగూగారు, లాయడు జార్జి, కర్జన్ ప్రభువుగార్ల దురాలోపణలను సహేతుకముగ ఖండించియుండిరి. మాంటాగూగారి ప్రసంగము, సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారు చెలరేగుట కవకాశ మొసగినది. ఈసంధు జూచికొని, ఓడ్డయరు గారు తమ చర్యలను సమర్థించుకొనుట వింతగాదు. మార్షింగుపోస్తుపత్రికకు వ్రాయుచు, ఓడ్డయరు గారు మాంటాగూగారు చేసిన అన్యాయములను పేర్కొనిరి. ఆ అన్యాయ మేది? మ్యునిసిపలు స్కూలు హెడుమాస్టరుగారిని, తమ విద్యార్థులలో ప్రధానదుర్మార్గులను కనుబట ప వలయునని, మార్షలు లా యుద్యోగులు కోరినది. తమ కడి సాధ్యపడదని, హెడుమాస్టరుగారు దెలిపిరట. అంతట ఆర్గురు పిల్లలను దండన నిమిత్తము వీరు ఎదుటబెట్టిరట. కాని వీరు బలహీనులుగ గనుపించుటచే, మార్షలు లా యుద్యోగులు వీరిని నిరాకరించి, బలిష్ఠులగు నార్గురు విద్యార్థులను దండన నిమిత్తము ప్రత్యేకించిరట. ఈ వింతప్రవర్తనము గూర్చి జయరు సేనానిని హెంటరు కమిటీసభ్యులు పరిశీలించియుండిరి. మార్షలు లా యుద్యోగుల ప్రవర్తనము నిరసింపబడెను. ఈ యుద్యోగులకు న్యాయము చేకూర్చి, వారికి గలిగిన యవమానమును బాపుటకు, ఓడ్డయరుగారు పలువిధముల ప్రయత్నించిరి గాని, లాభము లేక బోయెను. మాంటాగూగారు చేసిన ఇట్టి అన్యాయములను ఓడ్డయరుగారు పేర్కొనిరి. ఓడ్డయరుగారి పద్ధతు లే ఇప్పుడు కొనసాగుచున్నందులకు, వారి హృదయము సంతృప్తి కెందచచ్చును. మాంటాగూగారి యడ్డంకి గూడ దీరుటచే, నిరంకుశత్వము యథేచ్ఛగా రాజ్యము చేయుట కావశ్యము లేదు. మాంటాగూగారు ఉద్యోగమును విడిచిపెట్టుటకు, మార్షింగుపోస్తుపత్రిక సంతసించినను, రీడింగుప్రభువుగారు సయితము రాజ, ప్రతినిధిపదవినుండి తొలగి వలయునని ఈ పత్రిక శాసించుచున్నది. ప్రస్తుతసమయమున పరిపాలింప దగినవారు మార్షింగు పోస్తుపత్రిక కిద్దరే గనుపించుచున్నారు. వీరిలో సర్

జాతీయ దీక్షా వారము

శ్రీరామ నవమి మొదటిదినము

స్వరాజ్య స్థాపనమునకు

కాంగ్రెసునందు సభ్యుల జేర్పుడు తలకు స్వరాజ్యనిధిని పోషింపుడు
ఖద్దరు వ్రతమును స్వీకరింపుడు అహింసా సత్య ధర్మముల నారాధింపుడు

అస్పృశ్యతను తొలగింపుడు

హరితాళము - దేశీయుల కందరికి 13-వ తేదీ

బొత్తుగా వీలులేని రాష్ట్రములవారికి 14-వ తేదీ

గాంధీమహాత్ముని, నాయకులను భజియింపుడు

మైకేలు ఓడ్డయరుగారు రొకరు. రెండవవారు, నైన్యాధిపతియగు రాలిస్సను ప్రభువుగారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారికి హిందూదేశపరిపాలనమును ఒప్పగించినచో, నాశ్వర్యపడ నవసర ముండదు.

రాజ్యాంగసంస్కరణములలో మార్పు

ప్రస్తుత సంస్కరణ విధానమును, పదినెత్తరములగుదాపుదాకముందే మార్పవలయునని కోరుచు, హైందవశాసనసభవారు వెనుక నొక తీర్మానము గావించియుండిరి. ఇటుల మార్పుజేయుటకు వీలుండదని, లాయడు జార్జి, మాంటాగూగార్లు కామన్సునభిలో నితీవల ఖండితిముగ బలికియుండిరి. శాసనసభవారి తీర్మానమును చుటుకనజేసియుండిరి. కాని, అరల్ వింటరుటనుగారు కామన్సునభిలో దెలిపిన ప్రకారము, శాసనసభవారి తీర్మానమును గూర్చి నైకొంటు పిలుగావుడు ఆలోచించుచున్నటుల దెలియుచున్నది. మొదట ససేమిరా యనిన విషయమే, మరల నాలోచనక్రిందకు వచ్చుట చిత్రము. పదినెత్తరములలోపల ఏదియో నొక విధమున సంస్కరణములలో మాడ్చు గలిగినంత మాత్రమున ప్రజలకు సంతృప్తిగలుగదు. ఆమార్పు ప్రజాభీష్టమున కనుగుణముగ నుండవలెను. ప్రజలు స్వపరిపాలనము గోరుచున్నపుడు, వారు స్వల్పమగు మార్పులకు సంతసింపరు. అందుచే, పిలు ప్రభువుగారి పునరాలోచనవలన దేశమునకు విశేషలాభము గలుగునని ఎంచజాలము. అయినను, ప్రభుత్వకార్యదర్శి తనచిగువును కొంతతగ్గించుట జూడ, వారు గూడ ప్రజేచ్ఛయొక్క జలిమిని గ్రహించుచున్నటుల కనుగొనవచ్చును. ప్రభుత్వకార్యదర్శి తనరయినను, మంత్రివర్గ మేదియయినను, ప్రజలు దృఢ నైపుతై పాటుజనుచో, వారియభిలాషలను తీర్చుకుండుటకు ప్రభుత్వమువారికి వీలుండవను సత్యము మాత్రము ఇందుమూలమున నెల్లడియునుచున్నది. మహాత్ముడు విధించిన నిర్ధారకార్యక్రమమును ప్రజలు పూర్తిజేసి, తగిన శక్తిని సంపాదించుచో, కొయలిషరు పక్షమువారుగాని మరియేయితర పక్షమువారుగాని సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి నాటనికి కరువ బూడరు.

భారతదేశపు ఋణము

రైల్వేవ్యయము నిమిత్తము రాజాపు అయిన సంవత్సరములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూట ఏబది కోట్లను ఖర్చుపెట్టెదరు. ఇందుకొరకు, వీరు ఇంగ్లండులో 5 కోట్ల సవరణల ఋణమును బదులు దీసికొనుచున్నారు. ఇందుకు ఫల మేమగుచున్నది? రైల్వేపరికరములను, ఎక్కడ చౌకగ దొరకిన నక్కడ కొనుటకు, శాసనసభవారి దివిరకు నిశ్చయించిరి. కాని, ఆంగ్లదేశపు ధనవంతులు తాము ఋణ మిచ్చినందులకు ఫలితముగ, రైల్వే పరికరములను ఇంగ్లండునందే కొనవలయునని, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిని ప్రోద్బలపరుచుచున్నారు. ఇంగ్లండు నుండి హిందూదేశము సరకులను తగినంతగ కొనుట లేదని, లాయడు జార్జిగారు విచారించుచున్నారు. చౌకగ దొరకుచోట కొనుటకు హిందూదేశము సరకు స్వాతంత్ర్యమున్నను, ఇంగ్లండునందే రైల్వేసామానులలో విశేష భాగము కొనబడునని, అరల్ వింటరుటనుగారు భూహించుచున్నారు. ఋణపడియున్న హిందూదేశము, వేరొక ప్రదేశమున కొనుటకు సాధ్యమనా? ఇందునుగూర్చి బొంబాయి నర్తకసంఘమువారు తమ యసమ్మతిని తెలుపుచు తొలివార్త నుపిరి. కాని, ప్రయోజన మేముండును? ఆయ, న్యయాధికారము, ప్రజలకు పూర్ణముగ హస్తగత మయినపుడు గాని, వారి యిచ్చ కొనసాగినరదు.

డిలాహాహత్వ.

హైకోర్టులో సివిలు కేసు.

మదరాసు జమిందారుల కళాశాలకు ప్రెసిడెంట్ నుండి పంపబడిన డిలాహా ఆఫ్ ది కుశేజరు ఆర్. సి. ఎస్. పోర్టుగా గారు కదంబూరు జమిందారు సింగంపట్టి కుమార్ జమిందారుల నైపదిలక్షల రూప్యముల సప్తములకు సివిలు కేసు తెచ్చెను వీరిసభ్యులను కలసి కళాశాలకు డిలాహాని చూపించినవాడయిన ఠేబడెను. ప్రతివాడు లిరువురును తనమై హైకోర్టులో బాధ్యులను అంగీకరింపలేదు. ప్రధానన్యాయమూర్తి ఇరుపక్షములవారిని తనానికి పిలిపించి వారికి రాజీనామా కుదుర్చుటకు పూనుకొనెను. తనకే బాధ్యతయేలేదని ప్రతివాడులు చెప్పుకొనినను, వాదము ప్రతివాదమును ముగియును. వీరి ప్రతివాదు లిరువురును హైకోర్టుకు రూప్యముల వివరణలేనియు ఒకలక్ష రూపాయలలోపును పంపింపటకు తెలుపుచు నెల్లించుకొనెను. ప్రధాన న్యాయమూర్తి నిర్ణయించెను.

విదేశ వార్తలు

భారత వ్యవహారములు

అంగ్ల దేశమునందు రైల్వే యుగము గొనుట

కామన్వెల్త్ యందు చర్చ

ఏప్రిల్ 4:—భారత ప్రభుత్వమువారు రైల్వేల నిర్మాణమునకుగాను అంగ్ల దేశమున 5 కోట్ల 50 లక్షలను బుణము దీయుట కనుమతించినను బిల్లు కామన్వెల్త్ యందు దీనిమున రెండవ పర్యాయము జరుగబడెను. ఇదివరకువలెనే ఈ మొత్తమున చాలభాగము అంగ్ల దేశమునందే వెచ్చింపబడునని సభ్యులకు నమ్మకము గలుగునటులు తేయుటకు వింటర్లను ప్రభువు చాల శ్రమ పుచ్చుకొనెను. 1921-22 సంవత్సరమునందు భారత దేశమునందు రైల్వేలపై వెచ్చింపబడిన మొత్తములో 110 లక్షల సవరణల సరకులు అంగ్ల దేశమునండి క్రయమునకు దీసికొనబడెననియు 157000 సవరణల సరకులు మాత్రము విదేశములనుండి దెప్పింపబడెననియు వింటర్లను ప్రభువు నడిపెను. (హన్సిము)

ఈ బిల్లునకును భారత ఆదాయ వ్యయపట్టికకును సంబంధము లేదు. ఆ పట్టికపై చర్చ జరుగుటకు పూర్వము చాలాసమయములకు పూర్వమే ఈ బిల్లు రచింపబడెను. ఈ బుణము మొత్తము రైల్వేలపై రాబోవు 5 వత్సరములలోను వెచ్చింపదలచిన మూలధనములో సగమునందు. దీనికిని ఆదాయవ్యయపట్టిక నుండి లోటునకును యెట్టి సంబంధమును లేదు. ఈమిగిలిన సగము మొత్తమును భారత దేశమునందు బుణము గొనబడును. భారత కాపన సభవారిచే ననుమతించిన అక్రమ విచారణ సంఘమువారు గూడ నీ బుణమును దీయుట యావశ్యకమని తెలిపిరి.

మేజరు గ్లీన్ గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభు బిల్లు నడిపెను. భారత ప్రభుత్వమువారు రాబోవు నైదు వత్సరములలోను రైల్వేలపై వెచ్చింపదలచిన 150 కోట్ల రూప్యములను ప్రస్తుతమున్న రైల్వేల శిథిలస్థితి తేయుట కుపయోగింపబడునగాని క్రొత్త రైల్వేలు నిర్మింపబడవు. ప్రత్యేక సంఘము లెవ్వరిని ఇట్టి కార్యమునకు గడగిన దప్ప ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త రైల్వేల నింతలో నిర్మించుటకు సంసిద్ధులుగ లేదు. సరకు యొక్క గణము, పోలను బట్టి చతురగా దొంగు ప్రదేశములలో నీ సరకులు గొనవలెనని నిజమనున్నను బ్రిటిషు వర్తకులనుండి విశేష సరకులను కొనుటకు యెక్కువ అవకాశములు తేనని దలచుట కట్టి యాధాతమును లేదు. బ్రిటిషు వర్తకులు ఈ మొత్తమునందు విశేష భాగము తమవద్దనే గొనుటకు వీలుగనటుల పెండ్రెన్లను 20 పగలరని నాకు నమ్మకము గలదు.

భారత దేశము - జెనోవా

ఏప్రిల్ 4:—ఇండియా కాన్ఫెరెన్సు నందు సభ్యులగు దక్షిణ యిటాలియా గారు, జెనోవా సమావేశమునకు భారత ప్రతినిధిగ జనెడరు.

భారత దేశమునకు విమానరహదారి

మార్చి 31:—అంగ్ల దేశమునండి ఇండియా నైసాలకు వాతావరణమునకాదారి సేర్పరుచుపయత్నములు సభలము లగుచున్నవి. ఇందులకు 40 లక్షల సవరణలు వెచ్చింపవలెను. లండను నుండి బొంబాయికి వచ్చుటకు అయిదుగంటలను రంగూను తేరుటకు 7 1/2 దినములను, హంకాంగు తేరుటకు 8 దినములను పట్టును.

భారత నౌకాలయములందు

పట్టుకొనబడిన శత్రు నౌకలు

ఏప్రిల్ 4:—కామన్వెల్త్ యందు అట్టెను గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభు బిల్లు నడిపెను:—నవ విలియము మేయరుగారు భారత ప్రభుత్వమునకు యేజంటుగ నుండి భారత నౌకాలయములందు పట్టుకొనబడిన పదునొకండు శత్రు నౌకలతో వ్యాపారము సాగించుచున్నారు. ఈ నౌకలు కొంతవరకు ప్రభుత్వమువారి సామానును కొంతవరకు వివిధ వర్తకుల సరకులను మోసికొని పోవుచున్నవి. ఈ నౌకలకు కొన్ని అంగ్ల దేశము పరిమళము గలుగుటవల్ల వ్యాపారమున కేగవలసిన నౌకాసంఘమువారిలో గలవీ వ్యాపారమును సాగించుచున్నవి. ఈ నౌకల వలన చాల లాభము వచ్చెను. ఈ మొత్తము భారత ప్రభుత్వమువారి బాక్కు సమునకు కేర్పబడును. ఈ నౌకల నెల్లప్పుడీకీ నీపనియందే యుంచ

జెనోవా సమావేశము.

రష్యను ప్రతినిధిత్వము.

బర్లిన్ ఏప్రిల్ 4:—జెనోవా సమావేశమున రష్యా రాయబార వర్గమువారు ఈక్రింది విషయములను చర్చకు దీసికొనివచ్చెదవని తెలియుచున్నది.

(1) అన్ని ప్రదేశములకును నౌకావ్యాపారస్వాతంత్ర్యముండవలెను. (2) సోవియట్టు జాతీయపతాకమును అంగీకరింపవలెను. (3) అన్ని నౌకాలయములలోనికీ రష్యను నౌకలు స్వేచ్ఛగ ప్రవేశింపవచ్చును. (4) వివిధ ప్రదేశములందున్న రష్యను నౌకలను తిరిగి రష్యను ప్రభుత్వమువారికి ఒప్పగింపవలెను. వీని మొత్తము పూర్వము రష్యవారి కున్న నౌకల సంఖ్య యంతయు నూటికి 60 వా, న నుండును. (5) విదేశముల యాధీనమున నుండగా పాడైపోయిన రష్యను నౌకలకు నష్టపరిహారము నీయవలెను (6) డార్డెనెల్స్ ఖలసంధిపై నియమింపబడు స: ఘము నందు రష్యనులకు సభ్యత్వముండవలెను.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

క్రేసునందు అసంతృప్తి

ఏప్రిల్ 4:—మిత్రమండలివారు సమీప ప్రాచ్యమున గురించి గావించిన సూచనలు అవ్యాధముగ నున్నవని అసంతృప్తిని దెలుపుచు క్రేసునందలి తురుష్క ప్రజాప్రతినిధుల సంఘము కాన్స్టాంటినోపొలునందలి మిత్రమండలి హైమిను నరు నకు కొన్ని తీర్మానముల నందజేసిరి. అడ్రియానోపొలును గ్రీసువారికిచ్చిన యెడల 100000 మంది తురుష్కులు గ్రీసు ప్రభుత్వము క్రింద పానినత్వమున నుండవలసినవచ్చు నని వారు చెలిపిరి.

ఇజటు పాపాగారు

ఏప్రిల్ 4:—ఇజటు పాపాగారు మిత్రమండలి ప్రధాన పట్టణములనుండి తిరిగి కాన్స్టాంటినోపొలునకు వచ్చిరి. మిత్రమండలివారి సూచనలు ఇదివరకుంటే బాలసరసముగ నున్నవియు రాబోవు సమావేశమున పురుష్కులు తమ తాతాయముల నందుటకు వీలుకల్గుననివోమచున్నదనియు ఇజటు పాపాగారునుడిపిరి.

అంగోరా ప్రభుత్వము

కెమలు పాపాగారు అంగోరాను జేరిన వెంటనే అంగోరా కాపనసభవారు రహస్యముగ సమావేశమై మిత్రమండలి మరతులను చర్చించుచుండెరి. అంగోరావార్తాపత్రిక లింకను మరతుల యెడ నసంతృప్తి కనబడుచుచున్నది. అన్ని ప్రదేశములందును మరతులయెడల నసమృతుల దెలుపుటకు సభలు గావించబడుచున్నవి. జాతీయప్రభుత్వ మరతుల యందెట్టి మార్పులను గావింప వీలులేదని వారు తెలుపుచున్నారు.

నుద్దేశింపలేదు. కాని ప్రస్తుతి మిట్టపయోగించుట యుక్తమగుటచే నట్లు చేయబడెను. ఇది వర్తక సంఘములకు పోటీగా నడుపబడుచుండుట లేదు.

భారత దేశములో వర్తకము

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

ఏప్రిల్ 4:—ప్రధానమంత్రిగా రిదీమున జెనోవా సమావేశమున గురించిన కామన్వెల్త్ సభయందలి తమ యుపవ్యాస సంబంధమున నిట్లు నడిపిరి:— యూరపువ్యాజిన్య పునర్నిర్మాణములన బ్రిటిషు దేశమునకు అన్ని విధములగాను లాభమే. భారత దేశమునందు ప్రాజీయకూపారి ప్రయత్నముల వలన భారత దేశమునందు అంగ్ల వ్యాజిన్యమునకు కొంతవరకు నష్టము గలిగెనని యెప్పుడొక తప్పుడు. భారత దేశము యూరపు నందు వర్తకము వలన దనకు వచ్చిన మొత్తమును వెచ్చించి బ్రిటిషు దేశమునందు సరకులను గొనుచుండెడిది. కాని యూరపునందలి వర్తకము ముందగవనమును పట్టుటచే భారత దేశము అంగ్ల దేశముతో నిశితరతువలె వ్యాపారము జరుపుటకు వీలులేకుండెను. కాబట్టి యూరపునందు వాణిజ్యపునర్నిర్మాణమువలన మనకు రెండువిధములుగను లాభము గలుగును.

భారత దేశము - అధిక సంస్కరణములు.

ఏప్రిల్ 4:—కామన్వెల్త్ సభయందు కావండిపు బెంటికు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభు బిల్లు చెలిపెను:— 1922 సం॥ నకు పూర్వమే అధిక సంస్కరణలను ప్రసాదించవలెనని భారత కాపనసభవారు గావించిన తీర్మానమును పీటు ప్రభువు విపులముగ పరిశీలించుచున్నారు.

పూనా దక్కనుసభ

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి ప్రసంగము

మితవాదుల కర్తవ్యము

పూనాలో 4 వ తేదీ రాత్రి దక్కనుసభవారి ఏర్పాటు ప్రకారము కావతుగారి అధ్యక్షతనంద గొప్పసభ జరిగినది. ఆసభలో రైటుహానలీలు వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ప్రసంగించి 5 వ తేదీ వుదయమున బొంబాయికి వెళ్లిరి. బొంబాయి నండి చెన్నపురికి వెళ్లెదరు.

లండనులో సామ్రాజ్య మంత్రుల సభలోను జనీవాలో నానాదేశ సంఘ సభలోను వాషింగ్టనులో నైస్యములను తగ్గించుటకును సభలోను తాను చేసిన పనిని శాస్త్రిగారు వివరించిరి. ఇంకను హెమ్మిగా సంస్కరణముల నొసంగవలెనని మనదేశీయులు కోరినదిగదా గాని ప్రస్తుత మట్టి సంస్కరణములనొసంగుటకు అంగ్ల దేశీయులు విముఖులుగానున్నారని తేను యిటీవల ఆదేశమున కేసపుడు పొడకట్టినది. యువరాజుగారికి స్వాగతమియ్యక పోవుట గొప్ప అవమానమని అంగ్ల దేశమువారు భావించుచున్నారు. అందువలన ఆదేశమునందు భారతీయుల అభివృద్ధికి ప్రతికూలురుగ నున్నవారికిపుడు బలము చేహారిది. గాన హిందూదేశమున కొందరు యువరాజుగారికి స్వాగతి మియ్యవచ్చును, అధిక సంఖ్యాకులు రాజభక్తి కలిగి యున్నారనియు వారు స్వాగతమిచ్చినయ్యు. బ్రిటిషు దేశమునను అధినివేశనములలోను మనము మొదట బాగుగా వెల్లడి చేయవలసియున్నది అట్లు చేసినగాని మరల సంస్కరణములు లభింపవు. ఇందులకే నేను అధినివేశనములకు పోవలసింది నని శాస్త్రిగారు నడిపిరి.

చౌబలుగారు శాస్త్రిగారికి వందనముల నర్పించుచు రవీంద్రనాథుడు చెప్పినట్లు మనదేశమునకు చుట్టును అశేద్య ప్రాకారమును నిర్మించుట సమంజసము గాదని నడిపిరి.

పుదుచ్చేరి వార్తలు.

8 వ తేదీ ఉదయము జాడిమియలు డిపార్టుమెంటునందు ప్రాక్టూరు జెనరలుగ నియమింపబడిన సానరుగారు ఉచిత గౌరవములతో ఛార్జ్ పుచ్చుకొనిరి.

కృష్ణాజిల్లా నరసాపురములో 1922 సంవత్సరము జూలై 1 వ తేదీనుండి సబార్డినేటు జడ్జిహౌస్ స్థాపింపబడునని యావారపుగ తెలుసండు ప్రకటింపబడినది.

పర్రాసునై నిక వ్యయము

పర్రాసువారు గత రెండు వత్సరములలోను 100 మిలియనుల సవరణలు మొత్తమున నై నికవ్యయమునందు తగ్గించిరిని పర్రాసు ఆర్థికమంత్రి యగు డిపార్టీ రికుగా లోక పత్రికా ప్రతినిధితో చెలిపిరి. ఇందువలన ప్రాంసు పర్రాసాబ్యాక్రమజాపేక్షతో మునిగియున్నదను విషయమునందలి యాధార్థ్యము తెల్లడియగును.

పర్రాసు డిప్యూటీల చేబరువారు రాబోవు జెనీవా సమావేశసందర్భమున ప్రభుత్వమువారియందు నమ్మకము గలదని తెలిపిరి.

దక్షిణాఫ్రికా యూనియనునందు రోడేసియాను తేర్చుకొను విషయమును చర్చించుటకు జెనరలు స్పెట్టుగారును రోడేసియా ప్రతినిధిత్వమువారును కేపుటోనునందు సమావేశమైరి.

అంగ్ల ప్రభుత్వ ఆదాయవ్యయపట్టిక కామన్వెల్త్ సభయందు మే 1 వ తేదీన ప్రవేశపెట్టబడును.

తేమ్మ మిశ్రులుగారు సిలోను తబ్బగు రిసర్చికుమిటీ సభ్యులంగ నియమింపబడిరి.

బెల్గామ్ హత్యలు.

ఏప్రిల్ 4:—కామన్వెల్త్ సభయందు చర్చిలుగాట్టు తెలిపిరి:—ఏప్రిల్ 10 వ తేదీనుండి మార్చి 26 తేదీ వరకును బెల్గామ్ నుండు జరిగిన హత్యలలో 81 ప్రాటెన్లును, 51 కాథలిక్కులును చంపబడిరి. 86 ప్రాటెన్లును 115 కాథలిక్కులకును గాయములు తగిలెను.

తీసెనుగారు కంఠమునందు క్రణమువలన బాధపడుచుండెరి.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 6-వ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అల్పవర్షితా	అధికవర్షితా	వర్షము	వర్షము	వర్షము
	× 24	× 24	× 24	× 24	× 24
విజ్ఞాపనా హిల్స్	88.1	76.7	...	0	...
హైదరాబాద్	89.6	76.7	...	0	0.15
సిద్ధూరు ద్వీపము
ద్రావిడు ద్వీపము	85.0	78.8	...	0	0.06
సాగరు ద్వీపము	87.2	77.6	...	0	0.15
గోపాలపురి	87.0	76.6	...	0	0.04
కాకాబట్	98.2	69.8	...	0	...
వికాపురము	89.4	79.3	...	0	0.06
కాకినాడ	98.4	79.1	...	0	0.11
మచిలీపట్నము	94.8	75.2	...	0	0.06
గుంటూరు	96.3	76.8	...	0	0.20
నెల్లూరు	97.8	75.6	...	0	0
మద్రాసు	91.6	76.7	...	0	0.06
కడపూరు	90.1	77.5	...	0	0
నాగపట్నము	89.4	81.4	...	0	0
పాణిపట్	90.3	81.0	...	0	0.20
ప్రింజ్ నగర్	92.6	77.8	...	0	...
కొంజ్	95.5	76.5	0.07	0.07	1.97
తమిళనాడు	89.7	79.0	...	0	0.60
కొచ్చిన్	91.1	81.9	...	0	0.52
కాలిక్టు	90.0	80.0	...	0	0.07
మంగళూరు	91.9	77.7	...	0	0.04
మెర్కాట్	86.4	62.5	...	0	0.29
కార్వార్	89.7	77.0	...	0	0
రత్నగిరి	86.1	77.7	...	0	...
బాంబాయి
హైదరాబాద్	102.8	78.4	...	0.01	0.19
రైచూరు	105.8	83.1	...	0	0.08
అనంతపురము	104.1	77.1	...	0	0.04
బళ్లారి	104.3	77.7	...	0	0.06
కర్నూలు	106.1	81.6	...	0	0.06
కడప	108.9	80.3	...	0	0
చాన్సామ్	95.9	65.9	...	0	0.18
తెలంగాణ	96.7	68.0	...	0	0.10
కొడయకల్	73.5	54.3	...	0	0.93
ఉదకమండల్	77.3	54.3	...	0	0.84
కోయంబూరు	101.0	72.3	...	0	0.12
యేలూరు	101.8	75.0	...	0	0.06
సేలము	102.6	76.2	...	0	0.29
తిరుచనాపల్లి	102.7	77.3	...	0	0.03
పర్నామి	99.9	78.1	...	0	0.18
మధుర	99.2	78.8	...	0	0.13
తిమ్మిశ్వరి	0.22

సర్కారులు:- కొన్ని ప్రదేశములందు మబ్బు లాకనాది 3x గలవు. అర్ధిత్ మామూలుగ నున్నది. వేడిమి హెచ్చెను.

జక్కను:- మబ్బులు లేవు. అర్ధిత్ సామాన్యముగ నుండెను.

కర్ణాటకము:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. అర్ధిత్ సాధారణముగ నుండెను. వేడిమి హెచ్చెను.

పెంటులు:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. అర్ధిత్ అధికము. పగటి వేడిమి 101 డిగ్రీలు వాతము.

తమిళనాడు:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. అర్ధిత్ సాధారణముగ నుండెను. వేడిమియందు మార్పులు లేవు.

పశ్చిమ తీరము:- మబ్బులు లేవు. అర్ధిత్ అధికము. రాత్రి వేడిమి అధికము. వేడిమిలో మార్పులు లేవు.

మైసూరు:- మబ్బులు లేవు. అర్ధిత్ అధికము.

హైదరాబాదు:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. అర్ధిత్ అధికము. వేడిమి హెచ్చెను.

బాంబాయి:- మబ్బులు స్వల్పముగ గలవు. అర్ధిత్ సామాన్యముగ నున్నది. వేడిమియందు మార్పులు లేవు. వాతము.

పర్వత ప్రాంతములు:- మబ్బులు లేవు. అర్ధిత్ అధికము. వేడిమి తక్కువ.

వర్షావరణము:- వాతావరణమున స్వల్పముగ సంవలనము గలిగెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యము.

రైల్వే ప్రమాదము.

అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రత్యేక విశేషములు రైల్వే ప్రమాద వివరములు యాంత్రిక వివరములు తెలుపుచున్నాడు:-

కలకత్తానుండి పంజాబునకు పోవు బండ్లు ఒక పట్టా వైనను పంజాబునుండి కలకత్తాకు పోవు బండ్లు మరొక పట్టా వైనను పోవుచుండును. 3 వ తేదీ రాత్రి 10½ గంటలకు ఎల్లీ ప్రమాద ముతేదీ ఒక బండి పోయెను. అటుపిమ్మట ఎకరంగం నడుచు రైలును బాయింట్ ను ఉడదీసి రైలుపట్టాను తొలగించి అడ్డముగైచిరి. పంజాబునకు పోవు మెయిలు బండి పంజాబునుండి వచ్చు మెయిలు బండి కలియుచోటి యాపట్టాను తొలగింప బడెను. రెండవ మెయిలు బండ్లను భయపడెను చేతులయందును యా తొలికిన వా రుత్తేరించుటకు ఊహించుచున్నాడు.

ప్రమాదము సంభవించిన ఆ బండియందు ప్రయాణము చేయుచున్న డిప్టీ కమిషనరు ఇన్స్ పెక్టరు సాండ్విచ్ మార్గ సమీపమున నున్న బ్లాక్ పద్ధతు వల్ల ఇట్టి ప్రమాదము కలిగినదియు, బండ్ల నన్నిటిని నిలిపివేయవలయుననియు పక్కనే నకు తెలిపినచేసిరి. తక్షణమే మధువును స్తేషను మార్పుల రైల్వే పోలీసు అధికారులు బండి పడియున్న చోటునకు వచ్చి ప్రయాణికులకు తగు సహాయము సమంజ సారంభించిరి.

రైల్వే పోలీసుల పైబైయందు వాదాపు 20 మంది యుండిరి. అందు సార్వర్య గానుభవించు గారు తప్ప మిగిలినవారి కెట్టి అపాయము కలుగ లేదు. సార్వర్యమును మరణించెను ఈ పైబైయందు నున్న ఎల్లీ క్రింద బాట తగులబడుటచే కొందరికి గాయములు కలిగినవి. కొన్ని పోలీసుల సంచలకు నిప్పు అంటుకొనెను కాని బాటలు కాలిపోలేదు.

పైబైలు ఒండిలో గాయములు కలిగినవారు మరణించినవారు మధువురమునకు తీసికొని పోబడిరి. 6 గురు మరణించిరి. 26 గురికి గాయములు కలిగెను. డ్రైవరు కూడ మరణించిరి. అంత్యక్రియలు చక్కగ జరుపబడెను. ఇంటర్మీడియేటు తరగతి యందు ప్రయాణము చేయుచున్న ఒక హార్వాడ రైలు మరణించెను. అతివద్ద 14900 రూ. ప్యము లుండెను. ఈ హార్వాడు పోలీసువారి వశము నందున్నది. తపోలసంచి యాదోక ఇన్స్ పెక్టర్ తెలుగును అపహరించుట కొరకు ప్రయత్నించెను కాని పోలీసువారు తక్షణమే అరెస్టు చేసిరి.

మాజిస్ట్రేటు విచారణ యానెల 8 వ తేదీ జరుగును. బండ్లు పడి యున్న చోట సాయుధులగు పోలీసు ఖతులు సారావేయుచున్నారు.

ప్రయాణికుల అనుభవము

పాట్నా రైలుస్టాన్ షోన్ కార్యదర్శి అరు హెచ్. యల్. కస్తూరు గారిచేత రైలు ప్రమాదము కన్నర కన్య యాబండి యందు ప్రయాణము చేయుచుండెను. ఆమె అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధిలో ఇట్లు చెప్పెను:- ఈ ప్రమాదము జరుగునపుడు నేను నిద్రించుచుంటిని. బండికింద పడగానే నేను మేలుకొంటిని. దీపము ఆరిపోయెను. బండిలో నుండువారందరు నొకరినొకరు పడిరి. ఏమిట గు నుండె నో ఎ క ర కి ని తెలియదు. తెల్లవారుచురు అట్లే మేము ఆ బండియందుంటిమి. ఈ అనుభవము మిగుల భయంకరముగ నుండెను. మా కన్నులకి గాయములు కలుగలేదు.

మధువురము వైద్యకాలయందున్న ఒక ప్రయాణికుడు ప్రతినిధిలో ఇట్లు చెప్పెను:- నేను ఇంటర్మీడియేటు తరగతి యందు ప్రయాణము చేయుచుంటిని. బండి క్రిందపడునపుడు ఒక కొయ్య నాచేతిలోకి పొచుకొని పోవుటచేత మంచి గాయము కలిగెను.

దెలిపి అను నొక మార్వాడ రైలు డిల్లు చెప్పెను. తడితోడయందు నా కొక బలమైన గాయము కలిగినది. ఈ ప్రమాదము సంభవించిన ఆ బండియందు కొంతకాలము నిశ్శబ్దమై యుండిరి. కంపార్టు మెంటులలో వైన పండుకొని యున్న వారు అప్పుట నున్న వస్తువులు అన్ని క్రిందపడెను.

మిత్రుగారు - కొందరు స్త్రీలు, కొందరు అంగ్లేయులు కెండర తరగతిలో ప్రయాణము చేయుచుండిరి. దీపములు ఆరి పోయెను. అంతకు ఒకరినై నొకరు పడిరి.

వెండిచేసికొని కమాండరులు బంధువులు వాదాపు 20 మంది ఈ బండిలో ప్రయాణము చేయుచుండిరి. వీరి కెట్టి గాయములు కలుగలేదు.

వాలంటీర్ల సహాయము నిరాకరింపబడుట. ప్రమాదము సంభవించినదని తెలిసినతక్షణమే గాయములు కెండినవారికి సహాయము చేయుటకు మధువురము కాంగ్రెసు సంఘమువారు కొంతమంది వాలంటీర్లను పంపిరి కాని పోలీసువారు వీరికి ఆటంకము కలుగజేసి లోకలిక పోలీసులకు పోయిరి.

స్థానిక వార్తలు

కాననసభ కార్యదర్శి:- శివాను బహదరు స్వామి కుంజు పిల్లె గారు ఇంగ్లాండును దున్నంత కాలము నూపరింపించి డెంటుగ పనిచేయుచున్న కొలకూరు కడగపాచాగారు కాననసభ కార్యదర్శిగ పనిచేయుదురు.

బంగోలు పశువుల ఎగుమతి:- బంగోలు పశువులకు, బ్రిటీషు ఇండియాకు వెలుపలకు సముద్రముమీద ఎగుమతి చేయగూడదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిషేధించినటులు, ఈవారపు ఫోర్టు మెంటుబాట్టి గట్టునందు కలడు.

ఆంధ్ర భాషాభిరంజక సమాజము:- ఈ సమాజపు పదునొకండవ వార్షికోత్సవము ఏప్రిల్ 7-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు (పచ్చయప్పకళా కాల, చెన్నపురి.) జూనియర్ ఇంటర్ మీడియేటు గదియందు జరుగును.

మ-రా-శ్రీ ఆదిపూడి-సోమనాథరావు గారు “విద్యార్థుల కర్తవ్యములనుగురించి యువశక్తినింతురు. మ-రా-రా-శ్రీ, మానవత్వ. రామకృష్ణ కవి, ఎం. ఏ., గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించురు.

బాంబాయిలో లంచపు కేసు. బాంబాయిలో మున్సిసిపల్ కమిషనరు ఛార్జ్. వి. శ్రేణు గారికి ఏ. ఎస్. త్యాగీగారు 5000 రూపాయలు లంచమిచ్చెదననెనని తెలుపిన కేసు కొట్టివేయబడెను. అందుపైని దొర తనవారు బాంబాయి హైకోర్టులో అపీలు చేసిరి. 6 వ తేదీని మొదటి విచారణ జరిగినది.

యూర్పు ఇండియా రైల్వే సమ్మె. పనివారందరు పనులలో అక్లిముగ చేరుచున్నారనియు 4 వ తేదీ 8 గంట వేషము నందు 260 మంది పనివారు తిరుగ వనాయందు ప్రవేశించి రనియు, బాగ్నండ్లు మునుపటివలె నేనడచుచున్న పనియు పరిస్థితులు తృప్తికరముగ నున్నవనియు రైల్వే పక్షము ప్రకటించుచున్నాడు.

వీరసామి సహసభ కెండర సమావేశము భగల్పుర మునందు 15, 16 వ తేదీలలో జరుగును.

గోదావరి జిల్లా నెకండరీ న్యూక్లర్ ఉపాధ్యక్షుల సంఘము వారి తృప్తిసభ 8 తేదీని కాకినాడ కాలేజీ హాలులో జరిగి. శ్రీనివాస అయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును.

రావోపు జాతీయ సమితి లంబిన్ నగరము ప్రపంచ మందలి సుప్రసిద్ధుల 5 శత్రుశాస్త్రజ్ఞుల మహాసభ సమావేశ మగును. భారత జేతముపత్తును వాక్యం ప్రాప్తలంబు జ్యోతిష భూమి ఎం. ఆర్. ఎ. నున్ గారు ప్రతినిధిగ అంగ్లేజీయునకు బయలుపడెను తున్నాన అతడు క్రొత్త కనుగొన్న కంఠస్థుల కాస్త్రమును గురించి సభయందు చర్చించును ఈ కంఠస్థుల కాస్త్రము హిందూ జ్యోతిషాస్త్రములో జేరినది. ఈ క్రొత్తవిద్య నుజ్జీ కంఠస్థులమున బట్టి ఒక మనుషుని యొక్క ప్రాణ, ప్రకృతి, భావివీతచరిత్రలు వర్ణింపవచ్చును.

రైల్వే పక్షము ప్రకటన

వాదాపు అరుమంది కలసి పట్టాలను తొలగించిని చెప్పవచ్చును. కీర్తిశేఖరైన్ డ్రైవరు కూపరుగారు బండిని నిలుపుటకు ఎన్నియో విధముల ప్రయత్నించిరి. కాని లాభము లేక పోయెను. అటునను కూపరుగారు అజాగ్రత్త నుండిన బండి యంతయు భయపడెను యుండును. ప్రయాణికులలో ఇంకను అనేకులు మరణించియుండురు. అసన్యాలులో 4వ తేదీ సాయంకాలము డ్రైవరు కూపరుగారి అంత్యక్రియలు చక్కగ జరుపబడెను.

పంజాబునుండి కలకత్తాకు పోవు మెయిలు బండిలో సర్ విలియం విస్సెంటు గారు ప్రయాణము చేయుచుండిరి. విహార ఆక్సింగు గవర్నరు సర్. జి.వి. మెసలియరుగారు మరునాడు మధువురమునకు వచ్చి మాజిస్ట్రేటులు విచారణ సమితి టకు తగు ఏర్పాటు లొనర్చిరి.

బహుమానము. ఈ కార్య మొనర్చిన దుర్మార్గులను అరెస్టు చేయుటకును కక్షించుటకును తగువిధములకు తెలియజేయు వారికి 5000 రూపాయలు బహుమాన మిచ్చబడునని తెలియచున్నది.

గుంటూరు జిల్లాలో నిరంకుశము

అపరాధపువన్ను వసూలు

మార్చి నెల 26, తారీఖున కేవలతాలూకా కేసులో దారు ఘట్టాను మేజిస్ట్రేటు హోదాలో మాగ్రామవాసులకు కొందరికి నమన పడిరి. 20 తారీఖు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ఆదవోలులో డిస్ట్రీక్టు అడిమన్ట్ మేజిస్ట్రేటు గారి యెడట హాజరు కావలయు ననియు నాన్ కో ఆఫ్ ఫేరును గురించి వమ్మును విచారించెదరనియు అందులో వాసిరి. 28 తారీఖు ఉదయము ఒక క్వెజ్ట్ (తెల్లాయన) ఘోషారు నూర్గురు సాయధులగు వైసివల, వారివెంట తేవలిదారు మాగ్రామమునకు వచ్చిరి. జాతీయపతాకములుగాని, గాంధీ టోపీలు గాని, గాంధీ పటములుగాని, వున్నయెడల వెంటనే దాఖలుచేయ వలసినదనియు, లేనియెడల ఇంట్లు సోదాజూచె దమనియు మిలిటరీవారికి నవాజును దగ్గముతో తెదరించిరి. బుద్ధివ్యాధిముగా వారు కోరికలు సమర్పింపమనియును, సర్పి జరుపుకొనినవో మా యాటంకము లేదనియును ప్రత్యుత్తరము ఒడవిన సిద్ధప ఏలాలో వారును కాలేముగానే వెళ్లిరి. శ్రీ ఆసి ట్రేంటు ఇన్ స్పెక్టరుగారు బడిపిల్లలను పరీక్ష చేయుచుండగా త్రిత్రయ మిడిలో స్కూలులో ప్రవేశించి ఒక పిల్లవాని నెత్తి మీది టోపీని తీసికొనిరి. ఆ సాయంత్రము తిరుగ ఆ ట్రేంటును యెక్కిచే న వారి చేయు చూ వచ్చి మాగ్రామములులగు శ్రీయంత మంతెన సుబ్బరాజుగారిని పతాకము టోపీ, పటము, ఇత్యాదియెడల అరెస్టుచేసెద ననెను. అవి నానద్ద లేవనియు, గ్రామస్థులవద్దనుంచి బలవంతముగా తెప్పించుటకు, నే నెవరినయు బదులుచెప్పిరి. వరుసాటి ఉద యమున డిస్ట్రీక్టు అడిమన్ట్ మేజిస్ట్రేటుగారును యాధుర్యద్ద గారునూ, క్వెజ్ట్ గారునూ మాగ్రామమునకువచ్చి వెంట టిండ్లు ఫలసివారికిని గుర్తింపును, ఉర్రంకియు తిరిగి వెళ్లిరి. ఈ ముఠావారు ఇదేమాదిరిగా ఖాజీపాలెం వద్ద రా మరెన్ని గ్రామములలోనూదా తిరిగిరి.

ఉగాది పండుగయైనను, మండుచేనవి యైనను, తప్పని సరియగుటచే మధ్యాహ్నము ఒంటిఘంటకు చంకోలు చేరితిమి. మిట్టమధ్యాహ్న మగుటచే ప్రభువుల చేరాలవట్టు మాతలనే చుట్టుపట్ల గ్రామములవారు బొందబడిరి. గాపులై నవయు చుండిరి. ఘోషారు విరువందలకు మించినజనము గలదు. వీరంద రును గౌరవనీయులగు రెండుసోదరులు, పిలిపించిన కారణము తెలియకపోవుటచేతను, సైనిక ప్ర ద ర్శ న ము చే త ను కలువిధములగు ఆ భి ప్రాయ ము ల కు లోనైతిమి. అనాటి ఆంధ్రపత్రికలోని వి. సి. యస్. రాజ్ నామా ప్రబో ధముచే కొంత దిబ్బతుగలిగి కలెక్టరుగారి పిలుపు కొరకు వేచి యుంటిమి. చివకు నూరురూపాయలకు వైగా శిస్తు చెల్లించే వారిని పిలిచిరి. ఇది దబ్బా సంగతిగదా యని మతులు కుదుట బడినవి. ఆరెస్టుల తప్పిన వనకొంటిని. కలెక్టరుగారు బంతికట్టు గా నిలవబడిన మమ్ముకు చూచి "మాగ్రామవాసులవలన చుట్టుపట్ల 10-15 గ్రామములవారు పన్నుల వద్దకు తంటాలు పెట్టిరి. దీనికంతయు కారణము మీరు. అందుచే మీమీద నెక్కువ అపరాధపు పన్ను విధించెదను. ఒక్క మాగ్రామము వారు 3000.00 రూపాయలు భరించవలసి యుండురు. ప్రతి పెద్దరహితు కనీసము 500.00 రూపాయలకు తక్కువ కాకుం యియ్యవలసి యుండును. జాబితా తదుపరి తెలిపెదము. దీనివలన ఇకముందు మీరు ప్రభుత్వమునకు విధేయులై నడచెదరని మా అభిప్రాయము" ఇట్లు మందహాసమున బలికిరి.

తహసీల్ దారు మాత్రము పన్నుల నిరాకరణ సందర్భ మున కృషిచేసిన వారిని నిరూపించ వాలాశ్రమపడిరి. వారితాజే దారులే వారి కీమయమున సాయపడకుండున కలెక్టరుగారివలన పాపము పండలింపులు తీసిగొనినవి. గ్రామహక్కుల వెల్లడించుటలో నేని, జప్తులనగుమున ఇండ్లను చూపించుటలో నేమి, వనతుల కల్పించు టలో నేమి, మరి అనేకవిధముల ప్రభు త్వమునకు తోడ్పడుచున్నవాని మాగ్రామములో నొక్కరికి మాత్రము అపరాధపు పన్ను విధింపకుండా తహసీల్ దారు శిఫారసు చేసినారు. ఇది నా సహతుమున జరిగిన సంగతులు.

మా తాలూకామీద యిరువదినాలుగువేల వసూలు చేసెదరట. తాలూకాలోని గ్రామములు ఘోషారు ఎనుబది కలవు. నవాయ నిరాకరణగ్రామము లని ప్రభుత్వమువారిభి ప్రాయపడినవాటిమీదనే యీదాడి జరుగునట. అందున ప్రభుత్వదృష్టికి నచ్చినవారిని మినహాయించెదరట. మాది కు గ్రామము, అనహాయవారులని పిలువబడినవారు ఘోషారు 15

గుంటూరు జిల్లాబోర్డు

రాయబహద్దరు ఎతిరాజులునాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద మార్చి 31 వ తారీఖున కలెక్టరు ఆఫీసులో మీటింగు గావించబడినది.

ఆ మీటింగులో ఉత్తరములు చెప్పటకుగాను జిల్లా బోర్డు సభ్యులయిన జి. కె. విశ్వనాథం దేవరగారు 17 ప్రశ్న లును నాలుగు తీర్మానములును ప్రెసిడెంటుగారికి నో టీ సు యిచ్చియుండిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షునకును, దేవరగారికిని ఈ విధముగా సంభాషణ జరిగెను.

దేవరగారు:— ఆయా సేను యింకా చాలా ప్రశ్నలు పంపితిని. ఆ ప్రశ్నలు ఎజెండాలో లేవు.

అధ్యక్షులు:— నాకు యిప్పుడును ప్రశ్నలకు జవాబు యిచ్చుచున్నాను. జవాబు యియ్యనివి తీసివేసినట్లు భావంప నగును.

దేవరగారు:— ఏ కారణమున తక్కిన ప్రశ్నలు తీసి వేసినాలో తెలియచేసిన ట్లయిన ఇకముం దయినను అటువంటి ప్రశ్నలు వేయకనూండుటకు అవకాశము కలుగును. దయచేసి తీసివేయటకు హేతువులు సెలవియండి.

అధ్యక్షులు:— నేను అధ్యక్షుడను. నాకు ఉన్న అధి కారమునబట్టి ప్రశ్నలు తీసివేసినాను.

దేవరగారు:— (సభ్యుల వైపులకి) జిల్లాబోర్డు ప్రెసి డెంటుగారు కారణములు చెప్పి క బాగుండును. మనకు మార్గదర్శకములుగా నుండును.

అధ్యక్షులు:— (ఆగ్రహముతో బల్ల గట్టిగా గుద్దుచు) నేను మిమ్ములను మాట్లాడక కూర్చోవలయునని అజ్ఞాపించు చున్నాను.

దేవరగారు:— లేకపోయినట్లయిన ప్రశ్నలు వేయటకు అనుకూల ముండదు.

అధ్యక్షులు:— మీరు కూర్చోనకపోయిన నా అధి కారము చలాయించవలసియుండును.

దేవరగారు:— మీ అధికారము చలాయించుటకు నాకు ఏమీ అధ్యంతరము లేదు.

అధ్యక్షులు:— నాకు అధికారము కలదు. నేను మీరు కూర్చోనుటకు అజ్ఞాపించుచున్నాను.

దేవరగారు:— ప్రసంగింపు మండగనే కొంతమంది సభ్యులు దేవరగారిని కూర్చోమనగా వారు కూర్చొనిరి.

ప్రశ్నలు ఆయినతరువాత

దేవరగారు:— ఆయా సేను (1) జిల్లాబోర్డు మీటింగు తెలుగులో జరిగవలయుననియు (2) బాపట్ల హైస్కూలు భోజన వసతిగ్రామమునకు యియ్యబడిన 60 వేల రూపాయలు రద్దు చేయవలయుననియు (3) గుంటూరునుండి రేడ్లెక్కు పోవు రైలులో యింటుమిడియేటు బండ్లు పెట్టవలయుననియు (4) గుంటూరు తాలూకా యూనియనులగురించియు తీర్మానములు సభిలో చచ్చుకు పెట్టుమని సకాలములో నోటిసు యిచ్చినాను. అవి మీటింగు ఎజెండాలో లేవు. వాని విషయ మేమయినది.

అధ్యక్షులు:— తీర్మానములు పెట్టుట పెట్టకపోవుట నా యిప్పుడు. మీటింగులో చర్చకు వచ్చినయెడల నేను ఒప్పు కొనినట్లును లేనియెడల నేను ఒప్పు కొననట్లును భావింపవగును.

దేవరగారు సకాలములో పంపిన తీర్మానములు మీటింగులో పెట్టబడలేదు. (ఒక విశేషకుడు)

గురు మాత్రమే జాబితాను పేర్కొనబడిరి. మా గ్రామము సహాయని రా క రణ ము న కు మూ ల కం ద మ ని ద్రు వ ప రు ప శ్ర య ప డి యు త హ సీల్ దారు గా కు నిష్పలులైరి. తుదకు సాత్వికనిరోధము కాబోలునని చెప్పచు కలెక్టరుగారు తృప్తిచెందిరి.

మాతృదేశకారాధనతత్పరులైన ధీకారుల కారాగారముల బంధించి హాళిక వృత్తిచే కాలము గడుపుచున్న మానంటి బా నపరులమీద దాడి వెదలుచున్న రాజతంత్రజ్ఞుల ప్రతిభ వెల్లడి యగుచున్నది. ఈవిజయరాత్రుకు ఫలితములు రెండు. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానమునందు ద్వేషమును, సర్వోస్థరాజ్యసంపా దనాకుతూహలతయను, ప్రతివానివృద్ధయమున గాఢము నాలు కొనుటయే.

మంతెన కృష్ణమరరాజులూలు అనివున్నది.

పిట్టలవానిపాలెం-రేపల్లి తాలూకా

ఇది అనలు నివేదికకు సరియైన నకలు

గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్య,

కార్యదర్శి, గుంటూరు జిల్లా సంఘము 8-4-22.

బందరు

(ఒక విశేషకుడు)

యూనియన్ కాలేజి

ఏప్రిల్ 4:—ఆంధ్రదేశములో నున్నటువంటి క్రైస్తవ ప్రజావలందరు నొకచోట సహజేతమే బందరులో నొక యూనియన్ కాలేజిని స్థాపించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఆ కాలేజికి రెవరెండు స్ట్రామిందరగారు కళాగాలాభ్యుత్థులుగా నియమింపబడుదురని నొక వదలి కలదు.

కాంగ్రెసు ఎన్నికలు

మొన్న బందరు పురమండలములో జరిగిన యెన్నికలలో వల్లూరు సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు బందరు కాంగ్రెసుసంఘమునకు అధ్యక్షులుగాను గురజాడ రాఘవశర్మగారు కార్యదర్శిగాను యెన్నుకొనడిరి.

కాంగ్రెసు సభ్యులు

అల్పాయుగారు ఘోషారు పదిహేనురోజులనుండి ఇంటి యింటికితెరిగి అనేకవందలమందిని కాంగ్రెసుసభ్యులుగా శ్లేష్టుచుండిరి. వారు జరుపుచున్న కృషి ఇంతింతని చెప్పవలవిగాను.

ఖద్దరు ప్రచారము.

గురుజాడ రాఘవశర్మగారున్న, మతొందరు కలసి ఖద్దరప్రచారములను తమ భూముల మీదను చేసుకొని ఇల్లిల్లా తిరిగి ఖద్దరు ప్రచారము చేయుచున్నాడు. చాలామంది బందరు వర్తకులు విశేష ప్రయత్నములను ఇకనండి తెప్పించమని శపథము చేసినారు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

నిన్నటి సాయంకాలమున బందరు పురమండలములో దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నటువంటి భారతీయుల యొక్కస్థితిని ఆలోచించుటకుగాను నేలం జగన్నాధరావునాయుడుగారి యాధి పత్యమున సభ్యులరిగినది. ఆసభకు సహాయవాదులు, అసహాయ వాదులు, జడ్జిసుపక్షపువారుగూడ వచ్చిరి. అసభలో సి. ఆర్. నాయుడుగారు మన సోదరులగు భారతీయులను ప్రభుత్వము వారు 1861 వ సం॥ మొదలుకొని నేటివరకు యేవిధముగా బాధలు పెట్టుచున్నదియు తెలుపుచు, వారికి సహాయార్థముగా ధనము కావలెనని హెచ్చరించిరి.

అసత్యవార్త

గతనెల 19 తేదీ రైతుపత్రికలో మున్నంగి శార్వర్యము అనుపేరుతో వ్యాసము ప్రకటింపబడినది. ఆ విషయ మునందలి సత్య మేమనగా—

9-3-22న తేదీ గత రాత్రి నేను మాఅన్నగారి యింటికి తూర్పుఖాగమున నడకమార్గములో మంచము వేసికొని పరుండి నాను. లోపల వసారాలో మా మామగారు తురగా నాగ భూమణ రావుగారు పరుండినారు. రాత్రి 2-30 గంటల ఘోషారున కుక్కలు మిక్కిలిగా అరచినందున నాకు మెలకువ వచ్చి దక్షిణబజారులోడ్లువెపు చూచేవరకు బజారుకు దాటలో చనుష్యులు కనుపించినారు. అంతట నేను లేచి కూర్చొని యెకరు మీదని 2-3 సార్లు పిలువగా పలకనందున తిరిగి బిగ్గరగా కేకలు వేసే సరికి మా యిండ్లకు పడమరగా యున్న దొడ్డిలో నుండి రెండు మనుష్యులువచ్చి వీరలతో కలిసికొని అందరు పట్టుకగా బజారున వెళ్లిపోయినారు. దొడ్డిలోనుండి వచ్చిన వారు రెండొద్ద గొడ్డగుయున్నవి. 4 గురు తెల్లటి చొక్కాయలు మోతేతవరకు తొడిగియున్నారు. బట్టలు నడుమకు త్రిప్పికట్టి యున్నారు. వనుష్యులు ఘోషారు 10 మంది యుంటారు. అప్పటికి వెన్నెలు కాయలుకల్ల గుర్తించినాను. వాకేకల మీద, మంగలి నుబ్బాకాయ, బాపిరాజుగారు వచ్చినారు. ఉదయము దొడ్డిమాడగా ఒకరుమృతబడితే 4 ఆ, 4 అంగల 3 గోశకు అంది యున్నది. మాఅన్నగారు మున్నంగి నుబ్బారావు 8 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గం, నండిల్లా పెనుమూలో వెళ్లినాడు. ఇది నిజమైనసంగతి. ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టుకూడ చేసినాము.

ఈ వచ్చినవాకు అసహాయవాదులో, సహాయవాదులో, వొంగలో దొంగలో నాకు తెలియదు. వారు దొంగతనముచేయుటకో, తేక, చంపుటకో యిండ్లు తగులపెట్టుటకో ఓండుకు వచ్చినారో నాకు తెలియదు. కాని రైతుపత్రిక సంపాదకులు తమ పత్రికలో, అసహాయవాదులు మా అన్నగారైన నుబ్బారావుగారిని చంపుటకు వచ్చినట్లుగా నేను చెప్పినట్లు ప్రకటిం చుట చాల అసత్యము, వింతయునైనసంగతి. ఇట్టిపత్రికయు అసత్యములని యిందుమూలముగా తెలియపరచుచున్నాను.

మున్నంగి సీతారాంరావు.

మహాత్ముడొక పవిత్ర

ఈజిప్టు దేశీయుల భాగము

విశేషములు మహాత్ముని పట్టు ప్రశంసించుచున్నారో
గమనించు అని బొంబాయి క్రానికల్ ఫతీక ఇట్లు వ్రాయు
చున్నది:

నిర్వాణవిధానమును కొనసాగి చుటకు దేశమునందలి అన్ని పక్షములవారినను కలసి పరిచే యిటుకు తగిన సాధనము నాలోచించు వచనమునకు దొక త్రి శిష్యుడు సింహు ఘోషరా బాదు యోజ్యైలుకొన్నిలు సభ్యుడు భూర్జీగారును (ప్రియము గివ్యానిగాను ముందొందగు ఆనందయవార ప్రముఖులను జరిపి. “కాంగ్రెసు విధానము మోక్షార్థమునికి ఆమోదకరమును పట్టియును నగుటల వానిని వెటకే సువర్ణంపవలెను. అట్లు చరిగగాని దేశీయులందరును కలసి పని జేయుట కనకాశము గలుగు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమును తొలగించుట, తిను సంధానమునందు ముఖ్యవిషయమని ఆనందయవారు స్పష్టముగా వెల్లడించుట వీరతమునా లేదైన నైతమ మొనరించిననుగూడ ఇతిరపక్షములవా రాక్షేపంప మీరేమింప నున్నది. ఆనందయవారు కానినాగు, వెక్కువరిదిగూడ ప్రభుత్వవిధానమును మార్చి చుటకే కోరుచున్నార గని వారు ప్రభుత్వము వాతరించినందుకు కంగీకరింపదు. ఇతిమిదిట మనము బ్రతిఘి నర్థమునిచితి త్రికూ గతొడను బ్రతిను కలియులను గూడ యిండియా ప్రభుత్వమునకు మోక్షార్థముగా సోమ లుపకలసి యున్నది గాన కాంగ్రెసు విధానమును కాన్వర్సి పాటువదిలి యును మార్చించుటవలనము” అని భూర్జీగారు నుడిచి. “కాంగ్రెసును యాపుమాపుటకు ప్రభుత్వమువారు చేయుయ్య ప్రయత్నము సఫల మగునని దేశమునకు మహా నష్టకము కలుగును గాన దేశమును దన్ను పక్షములవారును కలసి పని చేయువలెని కోరుచున్నాము” కాంగ్రెసు సభ్యులు గాని వాందేవగు వెంటనే కాంగ్రెసుసంఘమున చేరుట ఆశ్రిత సరము” అని గివ్యాని గారును తక్కిన ఆనందయవారు లును నుడిచి. చాల దిచ్చ జరిగినది. ఆదిర్చునా ఆ సమావేశమున పాల్గొనలేదు. “పిందూ దేశము లందును బ్రతిఘి దేశమునందును ఫిలిఫింపమునకు మునిగియు పనిచేయువారి ప్రయత్నములను తినివేయుటకు దేశము నాయకు లందును కలసి ఎల్లవారికీ సకల సమగ్రవిధానమును సభ్యులను విప్పిపకలగిన అంగము కలిగినదిగాన దేశీయ నాయకుల సమావేశమును జరుపుట ముఖ్యము” అను తిర్మామామోసింపబడినది.

ఈ తీర్మానమును ఎ. హెచ్. ఎస్. షాత్రిగా రను
చి. తీర్మాన మామోదింపబడెను.

దీనిని గూర్చి కమిషనరీలు గా రొక తీర్మానము నుప
పాదించిరి. ఆ తీర్మానము గూడ నామోదింపబడెను.

దీనిని గొప్ప జవాబులు అహమ్మదు గారికి తీర్మానము
నుపపాదించిరి. అహమ్మదు కూర్చున్నప్పుడు గా రనుమరించిరి.
ఎల్లవారును ఇద్దరునే ధరింపవలెనని వీరు మోడ్చుకొనిరి. తీర్మాన
మొమోసింపబడెను.

... దీనిని సూక్ష్మ ముజము అలీగార్‌కు తీర్మానము నుపపా
దించిరి. 6 మొదలు 13 వ తేదీనాకును దేశీయులందఱును నిర్మా
ణవిధానమును సాగింపవలెను అలకు స్వరాజ్యనిధికి ధనమును
చ్చేదకలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులను చేదకలెను. ఉద్దరును వ్యా
పింపజేయవలెను. విదేశీబట్టలను విహిస్తురింపవలెను. 13 వ
తేదీని కంటేయును హుటాల్లుజుంపవలెను. అని ముజహులీగారు
నుడిచిరి. తీర్మాన మామోదించుచుడెను.

ఈ తీర్మానము సభ్యులెడను పోలిటీ గారె యుపపా
దిచిరి. సమ్యక్ వహిస్తున్న శాసనాలు బాంధ్యగార్లు
మున్నగువారిని సభ వా సభ్యులనియున్నా సను తీర్మాన
మామూది పబడినది. రాత్రి 12-30 వర సభ ముగిసింది.

అల్ ఆశ్రాం అను ఈజిప్టు వార్తాపత్రికలో మార్చి 14న
తేదీని ప్రధాన వ్యాస మి క్షిప్రంగా వాచుబడినది. "మార్క్స్
దేశ సేవ యలదిన, గాఢమున దేశభక్తి యందును గాఢి నసిన
భ రతి దేశమునకేగాదు, ప్రాచ్య దేశ ల కన్పి టికి ప్రకర":

“ఓ గొప్ప నాయకా, ప్రాచ్యేశ్వరము ఎన్నిటియందలి
సర్వభావల, సర్వసాధులుయొక్క మహములందు తామెట్టి
ఉన్నత సింహాసనమును అలంకరించుచున్నారో మీరు ప్రపంచ
నిలగి యుండుట, మీరు కుఱిము, అన దము కలగను. ము
ప్రాచ్యేశ్వరములకు తాము స్వయముగ వచ్చి, మీరెట్టి గొప్ప
స్థానము కలంకరించుచున్నారో కనుగొనే వరకు అట్లా మీకు
అయిదు రోజులు నిచ్చిగాక యని మేము ప్రార్థించుచున్నాము.
మీరు ఈజిప్టు, సీరియా, కాస్తాంబోసియా దేశములకు రావల
గిన యుద్ధల, ఇచ్చటి ప్రజల దిరు మిమ్ముల నాహ్వానించుటకు
ఈ రోజును వచ్చి, మిమ్మువారి కింపుల మీదికి ఎత్తుకొందురు.
యూద, కైరీస్తన, ఇస్లాం — మూడు గొప్ప పరమములకు
పుట్టింపిన మాదేశములు ఇప్పుడు భురకాపరులగు సామ్రా
జ్యాభిమానులచే నకరము చేర్చివేయబడి చున్నది. మాదేశము
లాభాధ పట్టెదగి చున్నది. హింస పెట్టబడుచున్నది. భరి
దేశసేవరూ మీరు ముడిగి తేలుచున్నను, మీరు విశ్వప్రేమి నీదిగ
యందు ఇప్పుడప్పుడు నారించు ఇప్పుడు, ఈ వైపువాదికి మీ
యందట్టి భక్తి ఎట్లు కుగరక బోవును? నముద్రమున ఈ వైపు
నుండికొనాడు స్వాంత్ర్య సంతోషమునకు మీరు ఇట్లు ఎటు
వైత్తి-అనుచున్నా. “మీ మ. రాష్ట్రపురుంతరించినది, అ
నియో ఖండము అయిదు అంతరించి ఓడును”.

ప్రస్తుతము చాచుకులు

భారీసాగు నాటికొంత ప్రేయమగు వనారోగముల
సేదేర్కొనవి

మాస్కి 81 వ తేదీకి కంక్ష చేశమందిలి బారిసాయి నగ
రములో ప్రభుత్వం ప్రాధ్యులుగారు నేత ఆలయములకు
వస్తు విడుగు విరామము లేక తిరుగుచుండిరి. పాతకాలలో
రాబ్బము పెద్దను ప్రజేక పెట్టుటను గురించి అందు లోక
ప్రాధికారము బాబు చేసిచి ప్రదానుగుప్తభావనామూర్తి
సెయ్యటజ్ఞను ఆరామ్యులు, గౌ. చాడరీ మహమ్మద్ ఇస్మీలు,
బాబు కాలిప్రసన్న గుమా గారిలతో చర్చించిరి. అతని వాద
ములకు వారెదురు చెప్పజాలక పోయిరి. అరెడంతట నగరమంతటి
నేరతయ్యసాఫలను, బాబు ఆమృతలాలు దాను గుప్త (కాతీయ
సాతకాల ప్రధానోపాధ్యాయులు) గారి గృహమందలి నేత
మగ్గములు, 81 మంది విద్యార్థికులు మగ్గములను పెట్టి నేయు
చున్న కృష్ణ వగ్గములను జూచుటకు వెళ్లిరి. తరువాత కంక్షరమక
మునకు వెళ్లి, అటుపిమ్మట అందు ఉపాధ్యాయుల సభకు
వెళ్లెను. ఇది ముగిసినతరువాత ప్రజోపహాస విద్యాలయములో
స్త్రీల కుష్యసేవించెను. నేత్యకాంతలు మున్నగు సాదాశ్రమముల
సభకలకు వెళ్ళగా, వారలకి తిరుచే నేతి నైపుణ్యమును, బాబు
వవకిన నూలును జూపిరి. అఖ్యానందముతో ఆచార్యులుగారు
స్త్రీయులకు సామ్యుమార్గ ఘోషణానికి తమ కృతజ్ఞతను
తెలిపిరి. నిన్ను సాతుల బాబు కు స్థాపించబడిన రాత్రిసాతకా
లను జూచుట కకశు నియుచుదేరి. అక్కడినుండి అరెడు కంక్ష
పుస్తకభాండాగారముకు వెళ్ళగా, వారలకి అన్నకు నిందు
చేసిరి. బాంసాలు నాకల్యంతి ప్రియులు మనోనిధులు అని
ఈడ్చేచి అది అరెడప్పకు నడిచెను. రాత్రి కంక్షరమ తమకు
కతమ వెళ్లెను.

ఏప్రిల్ 2 వ తేదీని ఆదిత్యుడు చెవిటి యాగపాఠశాలను
చూచుటకు వెళ్లెను. ఇచ్చటి సోపరీశ్రమాంబులున్నటి నుం
దు పనికి రుంవాళిగా విశేషము నుం ది పాఠశాలారిద్దఱు
స్త్రీయలలో ఒకరును చాలిండునొక వే కలి పరీశ్రమాల నుం
లను బెట్టికనెడివి. ఆగొల్లూరుగదిలో నొకదగుల చే కలి పాఠ
శాలను చూచుటకతడు వెళ్లెను. అదంతట బ్రహ్మ సమాజమునో
స్త్రీల కవస్థనీచును. గొల్లూరు వెళ్ళుచు నుపయోగించు
టకు ఏర్పాటుచేసిన కుబ్జీలగుల నగుట కనకు వత్తే ఆలయ
మఠకు వెళ్లి, తిరువాళి ఖమ్మకు బయలుదేరెను. (కర్పూరి
పత్రిక).

లండనునందలి భారతవిద్యార్థులు.

లండను, మార్చి 12:— గాంధీయహత్యని అరెస్టువార్త
 10 వ తేదీ రాత్రి ఇచ్చట రూఢిపరుపబడిన. గాంధీయహత్యని
 యెడల సానుభూతిని గల్పించుటకును భారతజాతి యనుభవించుచున్న
 బాధలను తాముగూడ పాల్గొనుచుంటిమని చెబుతుంటు
 నును లండనునందలి భారతీయవిద్యార్థులు సమావేశమై తమకు
 చాతమును ప్రకటింపవలెనని నిశ్చయించుకొనిరి. అదేప్రకారము
 భారతవిద్యార్థులసంఘ వనతి భవనమునందు 11 వ తేదీన నొక
 సమావేశము జరుపబడినది. గాంధీయహత్యనకు రుచింపని వచన
 ము లేమియు నభ్యులు వచింపరాదనియు యవరియెడలను ద్వే
 షమును గల్పింపగూడదనియు అభ్యుక్తుమప్రభువుమన నభ్యుల
 ను గోరెను. రెండింటియును తీవ్రపరిపాదవలెననియు 2వ తేదీన
 ప్రార్థనలు జరుపవలెననియు రాబోవు వాఁమున తిలకుస్వర్గా
 జ్యునిధికి విరాళములు వసూలుజేయవలెనని తీర్మానములు గావించు
 పబడినవి. భారతదేశము నందలి వివిధప్రదేశములను జేరిన 8
 మం ది సభ్యుల నొక సంఘము గ నెన్నుకొని, ఈ సంఘము వారు భారతీయుల విచారమును
 చెబుతును భారత దేశమునకు తిరిగింపవలయు ననియు, వి
 చారనూచకముగ నెద్ద యూరెగింపు గాని బహిరంగసభగాని
 జరుపవలెనను విషయము చర్చించి సలహా నొసంగవలెననియు
 తీర్మానింపబడినవి. వైసంఘమువారు సమావేశమై “లండను
 భారత విద్యార్థులు భారత జాతీయ శక్తిమలులందు పాల్గొన
 చున్నారు” అను తంతీవార్తను అభిల భారత కాంగ్రెసుసంఘ
 మునకు బంపిరి.—లండను ఇండియను అసోసియేషను వారిచే
 నొకగొప్పసభ జరుపబడుచున్నదిగాన ప్రత్యేకముగావిద్యార్థులు
 వేరొక సభకుపసపురము లేదని సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

12 వ తేది ఆదివాసు విచారణావకముగ నెల్లడెను నెత్త
బ్దముగ నుండెను. సామాన్యముగ నాదివారము కా దెంతో సుం
దరితోడ మారుమోగుచుండు శక్తివైరు క్కప్పునరు అంత
యు నిశ్శబ్దముగ నుండెను. శొందరుమూత్రము వెల్లగ సంభవించిన
వివాదమును గూరి వి పరస్పరము దెలుపుకొనుచుండిరి. ఆగో
జునాయుండినము విర శములు వసూలుజేయుచుండెను. ఆగోజునా
యంతనము భారతీయులును ఆంగ్లేయులును గలపి సమావేశమున
పాల్గొనిరి ఈ దేమాతాగతిమూతో నభిప్రారంభమాయె సమా
వేశమునకాదినమున 1500 రూప్యములువసూలుజేయబడెను.
—జొరబయ్య కానికలం.

నాల్గేరు రైల్వేస్టేషన్ వద్ద స్థాపింపబడి ఆస్పదానము
బయటనున్న శ్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మశ్రీ నిత్యాన్నమున సత్రము
నకు పుణ్యాత్మకము తగు ద్రవ్యసహాయము గావింప వలెనని సత్ర
స్థాపకుడు కొడుకుల చిన నుబ్బారావుగారు కోరుచున్నారు.

అక్రమ పరిపాలనావిధానము, దినచర్య లోనగునవి సభ్యులు మూడువంతులచుండి ఆహ్వానించినయెడల మార్పుచున్న సభ్యులందరును ఏకగ్రీవముగ నాహ్వానించినగాని అక్రమ మాలనూత్రములను మార్పుటకు వీలులేదు. సత్యము-అహింస-బ్రహ్మచర్యము (అనగా వివాహితుల! విషయములలో వానప్రస్థము) పవిత్రజీవనము - స్వదేశీ - ఆదంబర రహితజీవనము - అపరిగ్రహము - సేవానుగ్రహ - ఇట్టివి మూలనూత్రములుగ పరిగణింపబడును. ప్రసర్తనా నియమములును, మత రాజకీయ విషయములలో అక్రమమువారి యభిప్రాయములు విప్రులముగా చెప్పబడెను.

అశ్రమోద్దేశ్యములందును నియమములందును ఆమోదము
చూపుదు వెంటనే వాని నన్నింటిని ఆచరణలో పెట్టి సమర్థత లేక
సంపత్త్యము అయినను పనికిసేదచని వాదానము చేయువారు
అశ్రమోద్దేశ్యములు తీసికొనబడుదురు. ఈ తరగతివారలకు ఆ
సరమునబట్టి ఉపకారభృతులీయబడును నిర్లీలకాలము అయిన
తరువాత పరిపాలనావ్యయము వారి యామోదమును పొంది మరి
యొక ఆదానముల పరిష్కారముతో నిమిత్తములేకుండ సభ్య
త్వమును వారు కోరినచో బడుదురు. అశ్రమములలో నౌకరులు
లేకపోవుటచే సభ్యులే అన్ని పనులు చేసికొనవలెను. అవసరమైన
అన్ని గృహుల యెవలయు అశ్రమవాసులకు గౌరవము కలదు.
అందువలననే వారు ఊడ్చుట, పాత్రలు తుభివరచుట, మున్న
గపనులను స్వయముగా చేసికొనెదరు. కాని వారిసంఖ్య తక్కు
వైపని హెచ్చైపుడు ఇతరల సాయము బడసినను వారితో
వాటుపని చేయుదురు.

3 తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటలకు పోలీసు హౌస్
కాన్స్టేబులున్నా 897 వ నెంబరు గల కాన్స్టేబులున్నా స్వ
రాజ్య కార్యాలయమునకు వచ్చి వైసకట్టి జాతీయపతాకమును
విప్పుకొని జైలీ నారు. విప్పుటకు ఆర్డరు చూపమనియడుగ చూపు
టకు ఆ ఆదేశ లేదని చెప్పిరి.

గుంటూరుపట్టణ సంఘ కార్యదర్శి.

శ్రీరామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారము
బెజవాడ

కాకా సూర్యవారాయణరావు పంతులుగారు తైబ్రీకి
 మేడకట్టించెదమని వాగ్దానము చేసి గోడల చుట్టుకు కట్టించి
 యున్నారు. సర్వాటాలు కిటికీలు యెండకు యెండి వానకు
 తడియుచున్నవి. వారు మిక్కిలి భనికులు. స్వబుద్ధిని యీగనికీ
 పూనుకొనినవారు ఈ మొండి గోడల నిట్లుంచుటకు ప్రత
 మేమియో తెలియరారు సవరు మేడ వెంటనే పూర్తిచేయిం
 చుట సూర్యవారాయణరావు పంతులుగారి గౌరవమునకును
 లయిబ్రీ యభివృద్ధికిని తోడ్పడును (పురవాసి.)

“నూతనశంకరేశ్వరమునకు జిల్లా సంఘసభ ప్రథమమున విశాఖజిల్లాణుము పురమండరమున సూచెను. క్రిందటిసంవత్సరపు నివేదికము కార్యదర్శి చదివెను. నూతనశంకరేశ్వరమునకు కార్య నిర్వాహకలను, కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను, రాష్ట్ర సంఘ ప్రతినిధుల ఎన్నికలను జరిగెను. మహారాజుకి కోపల్లె నాను మంతరావుగారి దేశసేక సభిసందించుట వారి అకాలమరణము నకు చి త్తెలును తమ సానుభూతిచూపుటకు సభవారందరు లేచి నిలువబడిరి. పదమ మహాత్ముని దేశభక్తుల నిర్బంధమునకు సం తఃించుచు, వాతినేవను కొనియాడుచు, వారి నాయకత్వమునందు తమకుల గాఢవిశ్వాసము తెలియజేయుచు తీర్మానము గావించిరి. జిల్లా సంఘసభ్యులు శంకరేశ్వరమునకు రు ౧ చందాసేతు వలెను తీర్మానింపబడినది.

ఈ క్రింది తీర్మానము గావించబడెను:—“ప్రతిఒక తే
 ౬ తీ మొదలు తే ౧౩ వరకు జాతీయవారము గావున జా
 దినములలో నంతటను తిలకుస్వరాజ్యనిధి అందడు నియమింప
 బడినవారు కనూలుజేయుటయు, తే ౬ దినస్వాగ్రహదినము
 గావున అందరును ఉపవాసముండి ప్రార్థనలు చేయవలెనని
 యును తే ౧౩ దిని జాతీయస్వాగ్రహాదు స్మారకచిహ్నముగ
 సంతెను తే ౬ దినలనే చేయుచు కాంతయుజ్జ్వలనాదితాళము
 చేయవలసినదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

కార్యదర్శి.

కర్మదం.

తమ పత్రికలో ము. రా. కా. పెనుగొండ టి. చిత్రం కళం ప్రింట్‌గారు మదరాసు కాసునభ్యులుగా తమకు గలిగిన ఆనుభవమును వెల్లడించుచు చేతుల కాత్యమునుగురించి చిరువడి కోరియుండిరి. తానికి యీ క్రింది జవాబును తమ పత్రికలో ముద్రించవేయవచ్చు.

“మహాశయా! తాము న్యాయుండియా! పత్రిక (వాసి
యొండు త్యాసము చూచి సంతోషమును పడినను వ్యసనము
లేకపోతేదు. కాననసభలకు అధ్యక్షులుగా నిలచినవేళ వలదని
యొన్నియో విధముల బ్రతిమాలినను గౌరవ వ్యామోహములకు
బడి అత్యుత్సాహముతో నిలిచి ఉత్తీర్ణులైతిని గాని యొం
డులో తామేమియు జేయలేదని యెరుగరైతిని. రానురాను
తమకు స్వానుభవము వెల్లడియగుచు రాగా తుదకు ప్రజలకు
ఏలాటి యుపకారమును చేయజాలరని యిప్పుటికి తెలిసికొన
గలిగినచేగాక దానిని ధైర్యముతో వెల్లడించుటకు సాహసించి
నందుకు సంతోషపడుచున్నాను. ఇది ఇట్లుండ తామేమి
చేయరలే నను ప్రశ్నను అతి బాగరూకతతో యోచనచేయ
వలసి యున్నదని నా అభిప్రాయము. తమకు రుచించునో రుచిం
పకో అను శంకలేక వెల్లడించుటకు సాహసించి మన్నింపు
వేడుచున్నాడ.

సంస్కార చట్టములు నిరుపయోగము లై నశనియు
వాటివల్ల మన హిందూజాతిమునకు సంపాదించుట ప్రయోజన
ములు లేక నిరంకుశాధికారుల చేతులలోబడి విలపి దన్ను
కొని పరితపించవలసినదేగాని మేరలేదనియు దెల్పించు తాము
తేజోబాము ఆ పదవిని వదలుకొనవలె నని ప్రార్థన.

హిందూపురం

శ్రీయోగిలాషి

ఆంధ్రదేశ సత్యాగ్రహశ్రమయొక్క ప్రథమ వర్ధిల్లి ఈ ముందుటి సం॥ చైత్ర శు ౧ (ఎనగా ౨౯-3-౨౨) న జరిగినది. ఇట్లు పట్టణమున్న గ్రామములనుండియు సైన్యాధిపతుండియు, గంజామునుండియు మిత్రులు కొందరు దయచేసిరి. సంవత్సరాది వండుగ యయినను వీరు కచ్చితము యాభిమానమును వెల్లడిచేసి ఆశ్రమవాసుల కృతజ్ఞతను ప్రాశస్త్యలెరి. సుప్రసిద్ధ నాయకులను ఆంధ్రదేశకాభ్యుదయమున కిది విధములు సేవయొనర్చి కీర్తివడసిన శ్రీమతి లక్ష్మీ వాసుని నానంద్యరూపు మతులు గారు ఆహ్వానము చేసిందిరి.

ప్రాకృతకాలమున ఆశ్రమమునకును దైవపూర్ణ జరిగిన పిమ్మట ఆశ్రమవాసులు ఆశ్రమాభిమానులు ప్రేమకులు అధ్యక్షులు సహాయముగా నగునట్టి ద్రవమును తరిపిరి, గ్రామములో మాల పల్లె ముదిగ వాడగుతా భజన చేసిరి. మాల ముదిగ కులము వారి దిష్టిని తోడ్చుచు వారు సుస్కరించుకొనవలసిన విషయ ములకు చూపుచు నదృష్టవల ముచ్చించి గీతముల పాడిరి.

అతిశయ భోజనముల కావించిన వెనుక అధ్యక్షులు ఆశ్రమములోని మగ్గులను, కుటీములను, తలకించిరి. ఆశ్రమ రికార్డులను పరిశీలించి సాయుధము ర ఘటతమ సభ ఆశ్రమలోని అన్ని సభ్యులను గ్రామవాస్తవ్యులగు శ్రీ పురుషులను అన్ని శాత్రులవారును (బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతర, విశ్వబ్రాహ్మణ, వహుస్థదీక్ష, మాల ముదిగకులము వాగుడు) సభకు విచ్చేసిరి. ఈశ్వరప్రార్థనతో సభాకార్య క్రమము ప్రారంభమయ్యెను. శ్రీ భాషా సుబ్బరావుగారు కొన్ని మనోహరమాలగు మాటలతో అధ్యక్షుని యాహ్వానించిరి. పిమ్మట కాగ్యదర్శకుగు శ్రీ. చ. వె. కృష్ణగారు నివేదికమును చదివిరి.

నివేదిక కనుబంధములు, ఆక్రమోద్దేశ్యము ఆశ్రమనిర్మాణసూత్రములు ఆశ్రమవాసుల ప్రవర్తనానియమములు చెరుకబడినవి. దుర్మతిసంవత్సరమునైన శతభుజులు తెలుపబడినవి. అంద ఆశ్రమవాసుల భోజనాది ఖర్చులకు పోటున మాసమునకు 34-0-0 రూప్యములు అంకా మిగిలి 1 కి నెలకు సుమారు 5 రూపాయలు మాత్రమే అయ్యెనని చెప్పబడినందున కార్యదర్శి సంతోషమున వెల్లడిపుచ్చి, శ్రీ ల. రాఘవయ్యగారు స్వదేశీ దీక్షగురించి సభ్యులను హెచ్చరించి అస్పృశ్యతను తమ యభిప్రాయభేదమును నూచించి, పట్టుట అధ్యక్షులు ఆక్రమాదర్శములు తమ అనుభవము గురించి కొలిపవలయు నివరించి చెప్పి తమ ఉత్సాహము పదేపదే మొనగిరి.

పెద్దట ౩. నానుమంతరావు గారు ఆశ్రమ పత్రమున ప్రీ
పంతులవారికి సదుద్యమములపట్ల గల యత్నంత యువకోత్సాహ
మును కొనియాడుచు వారు ఆకోశస్థితిలో లేకున్నను, తమ
గృహమున నతిథులు వచ్చియున్నను, ఆశ్రమవాసుల ప్రార్థన
నంగీకరించి వర్ధంతిని జయప్రదముగా కొనసాగించి నందులకు
కృతజ్ఞతాభివందనముల సమర్పించిరి. తుదకు సాయంకాలప్రార్థ
నతో సభ ముగిసెను.

అంధ దేశ సత్యాగ్రహ శమ నియమములు

సమర్థులీ సత్యాగ్రహశ్రమాద్యములును నియమములే
ఈ ఆశ్రమము నియమములును స్మారకులునై
యొప్పువి. ఆశ్రమ ప్రదేశము ప్రస్తుతము పిన్నాగిని తీరమందు
పల్లిపాడు శ్రోత్రియమున స్థునిది వీని యాద్యములు
సఫలములయ్యెనేని ఆంధ్రదేశమున నితరభాగములును ఇట్టి సంస్థ
లను వెలకొల్పుటకు సేవయొనర్పబడును.

అశ్రమ నియమముల నన్నింటిని అంగీకరించి ఆజ్ఞాపితము అచరించుచుండు సమ్యక్తులను స్త్రీపురుషులు జాతకుల వివక్షరహితః సభ్యత్వము పొందవచ్చును. సభ్యత్వానంతరము జ్ఞానముతో నేమాశ్రమ నిమిత్తములేః సచ్చార్థిత్వము నేవాగ్రీహిల్లననుసరించి యుండును. సభ్యత్వము కొలువారు అశ్రమ జీవితవిధానమును పూర్తిగా తెలిసికొని తానునుజునుగ శ్రమించుచుండుట తన ప్రవర్తనమును సభ్యులు కనిపెట్టెట్లు తనకాశ్రమందున్నట్లును 6 మాసములు అశ్రమముందు గడుపువలెను. ఈ గడువులోపల సభ్యులను సంస్కృప్తి పరుపకాలక పోయినను అశ్రమవిధానముతో వారు సంస్కృప్తిపడకపోయినను అశ్రమమును విడువవలసి యుండును. ఈ కాలముగా సభ్యులతో బాటుః వీరును అన్యవస్త్ర్యమును మూడేమే బహుయగలరు.

16 వ నియోగి మహాజన సభ

సన్మాన సంఘనిర్దేశము

నిడదవోలు

1922 సం॥ ఏప్రిల్ 2 తేదీన, తణుకు తాలూకావారు చుట్టుప్రక్కలవారు నియోగులు శ్రీ నిడదవోలు రాజావారి కాణాశ్రమములో సభగాగూడి 16 వ నియోగి మహాజన సభ వచ్చు ఖాన్ నెలలో 9-10-11 తేదీలయందు తణుకు తాలూకా పక్షమున నిడదవోలు గ్రామములో జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. గుంటూరునుండి శ్రీ. జై. మ. కోటిశ్వరశర్మ కాశ్మీరీగారు దయచేసి సన్మానసంఘ నిర్దేశమున పాల్గొనిరి. గొప్ప సన్మానసంఘ మేప్పటి దానికి మ॥ రా॥ శ్రీ మంత్రి రావు శంకటరత్నము పంతులుగారు బి. ఏ. బి. యల్. ఆగ్రా సహాధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి. మ॥ రా॥ శ్రీ అ॥ నూర్యసారా ॥ కాజుగారు ఉపాధ్యక్షుడుగాను, జీ. కామరాజు పంతులుగారు కోశాధికారిగాను, వా॥ వ్యాఘ్రేశ్వరరావుగారు, ము. వెంకటరావుశర్మగారు, ని॥ రామమూర్తిగారు, న. రాజారావు పంతులుగారు, మ॥ నూర్యపకాశ రావుగారు కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిరి.

విశాఖపట్టణ మండల వాస్తవ్యులను సూప్రసిద్ధకవిత్వ రుణుని, పండితుని, కల్పలతాపత్రికాధిపతుని నగు ము॥ అచంట వెంకటరాయ సాంఖ్యాయన శక్తిగారు మహాసభ క్రాసహాధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి.

చందా బాధిత యేర్పడగా సభలోరమారమి రు 300/- చందా పడినది. మ. చామర్తి నరసింహమూర్తి పంతులుగారు రు 116 00 చందా చేసిరి. కాశ్యోత్సవా మనుకూలముగా నుండుటయే సభ జయప్రథముగా గొనసాగు ననియు, నియోగుల యుపయోగార్థము సమీపకు పద్ధతిమీద కార్యారంభము కావలెనుననియు, సభాద్వేష ముపయోగకరముగా మార్చరనియు తలచుచున్నారు. రాకపోకల కనుకూలముగా నుండు తాగుటకే నిడదవోలు సభకు పెక్కును దయచేతురని యాశించియున్నారు. సభాధిపతియగు మ. బలిశేషలి రాజాకోటి నూర్యసారాయణ పంతులుగారికి వందనములతో సభ ముగిసెను. మహాసభలో యోచింపదగిన తీర్మానముల నాయావోటనున్న నియోగులు నిడదవోలు సన్మాన సంఘసాధ్యక్షునకు పంప ప్రార్థితులు.

నిడదవోలు } అజ్జరపు వేంకటరాయశర్మ. 2-4-22

ఏలూరు, అన్నదానసమాజము.

శ్రీ, మోతే జమిందారులు, మూలధనమునకు, రు 2000, రెండువేల ధర్మము యిచ్చుట

ఏలూరు, అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము నకు, 31 మార్చి 1922 సం॥ తేదీన విస్తృత పేట, గుండేపల్లి యిట్టి జమిందారులు మ॥ రా॥ శ్రీ. మోతే గంగరాజు, నరసింహారావు, నారాయణరావు, కృష్ణారావు శ్రేష్ఠిగారు రు 2000 రూపాయలు, మూలధనముక్రింద, ధర్మము యిచ్చి పంపియులైరి. ఇందు కాశ్యోత్సమగ రు 1800, వడ్డీని బట్టి నెలకోజులు వీరిపేరున అన్నదానము జరుపబడున రెండు వందలరూపాయలు వడ్డీబట్టి 1 కోజు, వస్త్రదానము బరప బడును. కల్లురు జమిందారులను, కాశ్యోత్సవస్థితి (ధర్మకర్తలు) గ, చేర్చుకొనుటయెనది. ఈసామ్మ దైర్ఘ్యర్థ తీర్మానము ప్రకారము, మ. కొత్తమాను శ్రీరాములు, సీతారామయ్యగార్ల వద్ద నెల 1 కి నూటికి రు 0-12-0 పండ్లెండు అణాలు వడ్డీకి వుంచబడినది. దైర్ఘ్య తీర్మానమునకు నకలున్న యెకోజున యెవరి సంతర్పణ జరిగినది తప్పిలున్నా, ఆదాయ వ్యయముల పట్టికయున్నా, సమాజమున ప్రకటించుచున్నాము. అందరూ చూచి శక్త్యానుసారము దీనివ తేలియబరచిన ప్రకారము యీ సమాజమునకు, తమపేర ధర్మముల నిమిత్తం మూలధనముకు, దఫాలువాతిగ నైనను సహాయపడ గోరుచున్నాము. కాశ్యోత్సవ ధర్మకర్తలకు రు ౬00, కాశ్యోత్సవ పోషకులు రు 250, కాశ్యోత్సవ సహాయులు రు 180, కాశ్యోత్సవఅధిపతి రు 150, కాశ్యోత్సవసభ్యులు రు 100 నూరు రూపాయలు-యియ్యవలసి యున్నది. శ్రీ జమిందారులువారు ప్రత్యేకము, తమయింటివద్ద అశ్వశ్రులకు నూకలవాప, జోయించుచుండుటచే, వాతియిచ్చుప్రకారము, పుచ్చుకొన్నాము. ఇంకను వారు ముందు సహాయపడెదరని తలచెదము-అపరాధుడు, వారి ఆయుశాశ్రయ విశ్వర్యముల అనుగ్రహించుగాక! మద్దుల వెంకట చిన్నరాజు.

ఖాళికొంట బాతీయోపసంఘము

1922 సం॥ ఏప్రిల్ 2 తేదీన సాంఘికాంశము 4 గంటలకు ఖాళికొంట బాతీయోపసంఘసభ జరిగినది. అందు మ-రా-శ్రీ మహమ్మదు ఖయ్యుల్లాహసాహేబుగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. సభలో యాదిగతు నుదాహరించిన తీర్మానములు జరిగినవి. (1) మ-రా-రా-శ్రీ అవసరాల జగన్నాధరావు పంతులుగారు ప్రధాన కార్యవర్మగా నుండుటకును, మ-రా-కా-శ్రీ వడ్డాది సీతారామాంజనేయులుగారు, అద్దంకి నుబ్బారావుపంతులుగారు సహాయ కార్యవర్మలుగా నుండుటకును ఎన్నుకొనబడినవి. (2) అభిలభితకాంగ్రెసు సంఘమువాటి తీర్మానానుసారము బాతీయవారము 6-4-22, 13-4-22 తేదీవచ్చు)లో ఖద్దరువ్యాపకము, కాంగ్రెసు సంఘమునకు సభ్యులనుచేర్చుట, తిలకు స్వరాజ్యనిధి వనూలచేయుట వంటివలను చేర్చుట అనువి కొనసాగించుటకు తీర్మానించడమైనది.

నమ్మకమైన, శుద్ధస్వదేశికప్రములు కసింకోట కాంగ్రెసు కమిటీ శక్తివర్తి, అవసరాల జగన్నాధరావుగారివద్ద చిట్కనట- తప్పిళ్లువారికి వ్రాసిన తెలియగలవు.

నెల్లూరుజిల్లా కిలాఫతు సంఘము

వై సంఘమువారు గతనెల తే 30 ని సాంఘికత్రము బాతీయ భిలాఫతు పతాకములతోను, రాటుములతోను, గొప్ప యాత్రవహును చేసిరి. మహమ్మదీయ ఫక్రీరు భజన అత్యుత్సాహముతోజేసిరి. స్వరాజ్యస్వచ్ఛందసేనకులు బాతీయగీతములు శ్రవణానందముగా గానముచేసిరి. జాబారులో బొంబు భంజన చేయుకాలమున జోలీను యివస్సెక్కురు పాటల గ్రంథమును ఆ బొంబునవద్దనుండియే కొనుగోలు చేసిరి. పోలీసువారు కొందఱు చుట్టుముట్టి వచ్చుచున్నను, ప్రజలు అతిశాంతముతోను, వినయ విధేయతలతోను, వెలగిరి. అని ఒకరక దెబ్బకున్నారు.

పాలకొండ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘసభ

మార్చి 31 తేదీన పాలకొండ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ మ. రా. శ్రీ. మునుశారి వెంకటరావుగారి అధ్యక్షత క్రింద వాచిలవలసలో జరుపబడినది. నిర్వాహకార్యక్రమమును అత్యంతశ్రద్ధతో నమలులోనికి తెచ్చుటకై కొన్ని ముఖ్యమైన తీర్మానములు గావింపబడినవి. స్వదేశికప్రములను పాలకొండ తాలూకాలో రెయారుచేయుచుటకై రూ 1400లకు తక్కువ గాకుండా యుండునిధిని ప్రోగుచేసి రాట్టుములను, ఏకులను కూలివారి కిచ్చి వడికించుటకు యీ సంఘమువారు పూనుకొని వారు. శభ జరుగుచుండగానే రు 70 00 వమూతై నవి ఇంకను వమూలగు నూచనలు గాన్నించుటచే హెచ్చరికగా నున్నది. మ. శ్రీ శేగులగడ్డ వెంకటసుబ్బారావుగారు రక్షణము చెల్లించిన రూ 10 00 గాక తమత్రోక్కుడుబండిని గూడ సంఘము వారికి యిచ్చిచేసినారు. దేశమునందంతటను యిట్టి త్యాగ కీలురు కాలవిలంబము చేయక తమ విధిక్రత్యములను నెరవేర్చుచు, తమ శక్త్యానుసారము శేషసేవ చేయుదు రని నమ్మచు న్నారు. తిరిగి 25 తేదీన సంగమంలో తాలూకా సంఘము సమావేశమగును.

మలబారు

కల్లికోటలో సైదులు ఒడ్డి హ్యూజెసుగారు ఉన్నిమమ్మకురిక్కలు చాకుట్టి ముసలియారు గార్లవై తేజదిన కేసును విచారించుచున్నారు. ప్రాసీక్యూషను సాక్ష్యము వల్ల యీ క్రింది నివయములు తేలినవి.

నింజితులు భిలాఫతు నాయకులు. హిందువులను మహమ్మదీయ మతమునందు చేర్చుటయందును అట్లు చేసినవారిని చంపుటయందును వీరుఅధికముగ పనిచేయుచుండిరి. ఒకదినము వీరు దాదాపు 30 మంది మహమ్మదీయ మతమునందు బలవంతముగ చేర్చినవియు పురుషుల తలలుగొరిగి పురుషులు శ్రీలుమాలిలా ఉడుపులు ధకింతులు చేసినరనియు సాక్షులు చెప్పిరి. క్రిటిషు నైసికులు అగ్రాదును నాక్రమించుటకు వచ్చినప్పుడు నింజితులు వారివై తుపాకులను ప్రేల్చినకూడ సాక్ష్యములు తేలెను.

పోలాపూరుజిల్లానుందు పందరిపురుషులు పుణ్యక్షేత్రము నందు ఇష్టమొనగావ్యరము అధికముగ వ్యాపించి యున్నదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

పూర్వము పంజాబులో పోతీసు ఇకొ స్పెక్టరు జనరలుగా నుండిన సర్ హెక్టరుడెన్నిసగారు బర్మాదేశముందలి పేపేయోపురమందు మరణించిరి.

అరయుండిక నైనకార్యమో

యార్పులార!

పంచరత్నములు

- సీ॥ మకుటావశ్యుండో మనుజేశుండితడందు లోకముల్పొగడు నుల్లోకుండెవడు? రాగయుక్తందయ్య రాగశూన్యతచేత నాత్మ తత్వంబులో నరసెనెవడు? ఏ గుణంబునలేక యేక గుణంబోదు సుఖదుఃఖములపట్ల నుముఖుండెవడు? ఆకలిన్నిగట్టి యయిదారుదిననముల్ తపముచేగడపెడు ధన్యుండెవడు? గీ॥ అట్టి మోహనదాసుండే యమలమూర్తి కాంధ, ధర్మ, దయాన్యాత్మ సత్యక్షిర్తి గాంధి మనమీదికరుణచే వైదుసొందె నరయుండిక నైనకార్యమో యార్పులార ॥౧॥ సీ॥ నిఖిల ధర్మాధర్మ నిరతవిమర్శజ్ఞాని యో పరమవిజ్ఞాని యెవడెడు? చతురధివేష్టిత షీతిజనాశలిచేత మాని నాలోగడోదు మాన్యుండెవడు? బహుదుర్యధాతాపథిత భారతపుత్రి బాధావిదాణ ప్రతిభుండెవడు? కాంతి, దాంతి, కుమా, సత్య, భూతదయాది, నుగుణాలిచేనొప్పు నుమతియెవడెడు? గీ॥ అట్టి కరుణాతిసాంద్రుండే యశఘమూర్తి గాందిధేవుడె మనపాలి కల్పతరువు వైదులోజ్ఞకైనిది యెంతిగాదుమనకు నరయుండిక నైనకార్యమో యార్పులార ॥2॥ సీ॥ హైందవు లాభికానందుబాధల దీర్పు సర్వంబు విడిచిన సత్యమూర్తి చాంపరానున కూలిజనుల యార్పి దీర్పు, రక్షణంబానరించు రామమూర్తి కై రాప్రజాశివైమన్న మితిలేని పన్నులక, వొలంగించు భద్రమూర్తి యహ్మదాబాదులోపలహాలి జనులకు నుఃఖముల్ దీర్పు చిద్రూపమూర్తి గీ॥ సకల భువనాలిబ్రోవగా చక్రకర్తి యస్వతిత్రయు మాపగా హరునిమూర్తి గాంధి; పరమదయాకంధి; వైదుచేర నరయుండిక నైన కార్యమో యార్పులార॥ ॥3॥ సీ॥ ఆస్వతత్వముచేత హైందవావళి బొందు పాట్లుదీర్చు బాధపడె నెవడెడు? కూలీలమేలుకై గూర్పున, తిండియు, మానివారల దుఃఖమార్చె నెవడెడు? సత్వరస్వారాజ్య సామ్రాజ్య వైభవ, మార్యసంతతి జేర్చుమాన్యుండెవడు? భరతమాతకు దాస్యభావంబు విడిపింప, కరకంకిణము బూనుకుండె వడెవడు? గీ॥ అంగిలేయదురాశాపికామమక్తి, హస్తకముగ జేసిన యార్యుండెవడు? అట్టి గాంధీమహాత్మునకయ్యె వైదు, నరయుండిక నైన కార్యమో యార్పులార ॥౪॥ సీ॥ రాటముల్ నడకుండారాటంబుననే, గాంధి యనుమతి గనుడింక నమ్మలార! నిమ్మలతులమీది నిర్దయబోధిద్రోలి గౌరవింపుడెకై న ధీరులార! బానిసత్వమునేర్పు పాఠశాలల, వీడిపరువునిల్పకొనుండు బాలలార! కలుగదావి చెడిపోవు గాదిరి, సోదర బృందంబు నాపుడోపుణ్యలార! గీ॥ కాంతమును, సత్యమును, ధర్మసరణివిడక, ప్రబలహాననయోగపు జట్టుబట్టి గాంధీవైదును విడిపింపగదలంచి, యరయుండిక నైన కార్యమో యార్పులార!

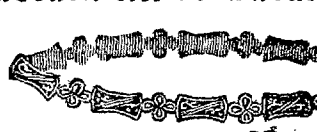
(గాంధీదాసు.)

ఇది చూడవద్దు
చూచినచో మరువద్దు
వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యులుగారి
 (1045) ఇకల్లుయెకజా గురు
కలరా పేగు
 వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన
ఆయుర్వేదవిద్యవ్యవధములు
 మా కలరా, ప్లేగుమందులకు
 ముఖ్యపాత్ర స్వయం
 20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,
 సింధ్, పాకిస్తాన్ మొదలగుచోట్ల అనేక
 వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి
కపాడుటయే
 కలరా శిట్టు 1-కి రు. 1-2-0
 ప్లేగు శిట్టు 1-కి రు. 2-2-0
 ఇకల్లుయెకజా శిట్టు 1-కి రు. 1-12-0
 క్యాటలాగు ఉచితము. ప్యాకింగు పోస్టు
 ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
 41 ఆచారప్పగోపి, జి. టి. మదరాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా
 రక్షహితము రక్షముయొక్క పరిమితము పోగొట్టుట
 యందు చేర్చిన గాంధీనది. ధర 1-10-0
 ఇండియా సినిమా కంపెనీ లిమిటెడ్ నుండి తీసివేయబడు
 ప్రచురణముగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
 నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

చందనాదివటి
 చందనాదివటి:- ప్రశంసాకోగములను బోగొట్టును
 చందనాదివటి:- కౌశులకమేహము (సెగ) కోగ
 మును అతితీవ్రముగా బోగొట్టును.
 చందనాదివటి:- మూత్రసాళములోని ప్రణయమును
 బోగొట్టి మూత్రము బారీయగునట్లును మంట
 తీయడమే.
 చందనాదివటి:- మూత్రాశయమునకు బలము గలి
 గించును.
 చందనాదివటి:- శ్రీలత ప్రాప్తించిన కౌశులక
 మేహము (సెగ) కోగమును బోగొట్టును.
 చందనాదివటి:- శ్రీలత వైవికముగా కచ్చే
 యెర్రగును, తల్లెడుగును కోగములను
 బోగొట్టును.
 25 మాత్రలు నెల రూ 1.
 క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
 డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.
 మేనేజింగు డైరెక్టరు,
 ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)
 19, హరిన్ రోడ్డు,
 మాంటూరోడ్ - మదరాసు.
 (గురు) (3166)

మదరాసు అందునదరక మరాటా
రైల్వేకంపెనీ (లిమిటెడ్)
 (ఇంగ్లాండులో ఇంకొకటి ఉన్నది)
నోటీసు
 (1) మదరాసు, నుంగంబాకమునందు స్టేషన్ గు
 గార్డన్స్ వద్ద ఆఫీసర్లకుగాను నాలుగు బంగారాలు
 కట్టుటకు టెండర్లు పంపుకొనవలెను.
 (2) పైన తెలుపబడిన పనికి టెండరులు
 1922 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 25-వ తేది మధ్యా
 హ్నము రెండుగంటలవరకు అంగీకరించబడును.
 (3) మదరాసు పార్కు-బానయందు చీఫ్
 ఎంజీను ఆఫీసునందు కాపీ 1-కి రూ 2 లునందున
 చెల్లించిన టెండరు ఫారములు యివ్వబడును.
 (4) సదరు స్టేషన్ లోని ఫారమునందు
 వ్రాసిపంపిన టెండరులు అంగీకరించబడవు.
 కంపెనీవారు తెలుపు వివరముల ననుసరించి పని
 జరిపించవలెను. సదరు వివరములను రాయపురము
 డిస్ట్రిక్టు ఎంజీను ఆఫీసునందు చూడవచ్చును.
 ప్రతి టెండరుదారుడు రూ 100-0-0 సంచకార
 ముక్కింద కట్టవలెను. జయమొందిన టెండరుదా
 రుడు ఆగ్రిమెంటు ప్రకారము నడచుకొనుటకు
 తప్పినచో సదరు సంచకారము మొత్తము వాపసీ
 యవడదు.
 (5) కలెక్టర్లను పూర్తిగా నెలవేర్చు విష
 యమై జయమొందిన టెండరుదారుడు, అతని
 టెండరు అంగీకరించబడినది తెలుపబడిన 14 రో
 జలలోపల స్టాంపు కాగితముపైన బడబడిన వ్రాసి
 యివ్వవలెను. డిస్ట్రిక్టు ఎంజీనుగారిచే జారీచేయబడిన
 ప్రతిబిల్లునందును, 100-కి 10 రూపాయలు చొప్పున
 ప్రోవి చెల్లించబడును. కలెక్టర్లను పూర్తిచేయ
 గలందుకై ఇది డిపాజిట్ క్రింద నుంచబడును.
 కలెక్టర్లదారుడు తాను వ్రాసియిచ్చిన బడబడిన
 ననుసరించి పనులు పూర్తిచేయనిచో డిపాజిట్టు
 క్రింద పట్టి యుంచబడిన మొత్తమునందు కొంత
 భాగముగాని లేకపూర్తిగా గాని యివ్వబడును.
 (6) రాయపురమునందును ఎమ్ అండు ఎన్.
 ఎమ్ రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్ డిస్ట్రిక్టు ఎంజీను
 గారికి టెండరును సీలుచేసిన కవరులో పెట్టి పంప
 వలెను.
 సదరు సీలుచేయబడిన కవరుపైన "నుంగంబాకం
 నందు స్టేషన్ గుగార్డన్స్ వద్ద నాలుగు బంగారాలు
 కట్టుటకు టెండరు" అని వ్రాయవలెను.
 (7) ఈ కంపెనీకిగాని ఇదివర కెప్పుడును
 పనిచేయనట్టి కలెక్టర్లదారులు వారి టెండరులతో
 యోగ్యతాపత్రాలను సహా పంపుకొనవలెను.
 (8) తక్కువ మొత్తమున కంగీకరించిన టెండ
 రును అంగీకరించవలె నను నిర్బంధము కంపెనీ
 వారికి లేదు.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

 మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన
 సకలవిధముల, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధ
 ముగా నున్నవి. అర్జును యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము
 వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యివ్వబడును.
 నలు శృంగీకరముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వైకి
 మియ్యబడును.
 శత్రుశాపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
 టంకకాలపిథి మదరాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
 తెలిపాను నెం. 380 } నాయుడు అందుసన్ను
 నలవత్సరము 87 వై నాబురారు మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని (రిజిస్టర్డ్)

 తేలువట్టిన తరుణమే ఈ ఔషధమును
 వాడిన విషమును తీసివేయుటయే గాక బాధ
 ను పూర్తిగా పోగొట్టును. వేల పాకెట్లు
 రు. 0.8-0 పోస్టేజీ 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొను
 వారికి పోస్టేజీ ఇనాం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్లు
 5-0-0 పోస్టేజీ ఇనాం.
 చిరునామ:- రాజ్యలక్ష్మీ కంపెనీ,
 (6) నెం. 44 నంబులయ్యరు వీధి, మదరాసు.
త్వరపడుడు! జాతకరత్నము (చతురు తక్కువ!!)
 PART I
 జన్మవృత్తము. భట్టివలేటి వేళమున్న గురవి లేకయేసం
 వత్సర ఫలితములను క్యారెక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్నిసం
 త్వరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్రమణకయే తమం
 తట తాము వ్రాసికొనగలరు ధాన్య, సంతానము మున్నగు వ్యా
 వశభావములతో వివిధ జాతకములను విశేష వ్రాసి
 రు. ఇది యి:టిజ్యోతిషుడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.
 గ్రేట్ యుండియో జ్యోతిషాలయము,
 ఖిలకొట, విశాఖపట్నంజిల్లా.
Wonderful Leprosy Cure.
"కుప్పరోగ నివారణ"
 ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది
 అష్టకళిబ్రహ్మవ్యాధులను, యేకాంతి సహాయమునకు,
 పాదజ, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులను రూపుమాపును,
 వీర్యవృద్ధి కరీకాంతి కలుగజేయును, గుణములేదని యుజు
 చేసిన చోరు 116 లు బహుమానము పశ్యములేరు. ఒకసం
 దించుటకంటె గుమారుగా గరితమ ముందు డబ్బా రు 6-0-0.
 రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాక్రయిటరు యం. నుక్కారెడ్డి
 (8888) గోపాలపురం, కొరవేటిపాడు గోదావరి జిల్లా.

పాదకామేశ్వరి లేవ్యాము
 దుర్బలలపాలిటి సుఖి:- మేహము, నిక్కాక, శుక్ర
 నష్టము, నిస్సత్తువ, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి
 మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతి, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన
 ప్రాప్తిని, కలిగించు వల్లపాదము. 2 డబ్బాలు చాలును. 20 తు
 డబ్బి రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)
 రోజుపుష్ప లేవ్యాము:- ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
 కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము
 15 తు|| డబ్బి రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1]
 పి. టి. ఎ. అండుకో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిచేటి, నెల్లూరుజిల్లా

అమృతాంజనము
 జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన దివ్యాంజనము
 అన్ని మెప్పులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు
 1ల మెప్పుల దురదను
 మాన్యును తగ్గించును
 వాపుల వేలకువేలు
 చూపుచూపును విక్రయము
 చక్కని డబ్బితో వెల 0-10-0 లు
 అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఇమిటేషన్

	రూ.	ఆ.	పై.
రవ్వల కమ్మలు	4	0	0
గజెల వడ్డణము	3	0	0
కట్టకాసుల పేరు	8	0	0
నాగరము	2	0	0
నాను, జరిసిన సహా	4	0	0

 మైలాపూరు - మదరాసు
విక్టోరియా డిపో,
 ఔషధముల, ఆభరణముల, గ్రంథముల
 క్యాటలాగు ఉచితము.